

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

**OPETUSTUNTIKOHTAISEN VALTIONOSUUDEN
PIIRIIN KUULUVAN TAITEEN PERUSOPETUKSEN
OPPILAITOSVERKON TILANNE LUKUVUONNA 2004 - 2005**

Terhi Heino ja Maija-Liisa Ojala

SISÄLTÖ

Lukijalle		1
1	JOHDANTO	2
2	SELVITYKSEN AINEISTO	4
3	OPPILAITOSVERKON TOIMINTA-ALUE	7
4	OPPILAAT	9
4.1	Oppilaiden määrä	9
4.1.1	Oppilaiden määrä taiteenaloittain	9
4.1.2	Oppilaiden määrä opintojen rakenteen mukaan	11
4.1.3	Oppilaiden määrä iän mukaan	12
4.2	Oppilaaksiotto	13
4.2.1	Oppilaaksi hakeneiden ja opintonsa aloittaneiden määrä	14
4.2.2	Oppilaaksiottomenettelyt	15
5	OPETTAJAT	17
5.1	Opettajien määrä ja muodollinen kelpoisuus	17
5.2	Opetushenkilöstön ikärakenne	18
6	OPETUS JA OPINNOT	20
6.1	Opetustuntien määrä	20
6.2	Päätötodistusten määrä	21
6.3	Yksilöllistetty opetus ja oppimäärä	22
6.4	Opintojen keskeyttäminen	22
6.4.1	Opintonsa keskeyttäneiden määrä	22
6.4.2	Opintojen keskeyttämisen syitä	23
7	OPPILASMAKSUT	24
7.1	Lukukausimaksut musiikin laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa	25
7.2	Lukukausimaksut muiden taiteenalojen kuin musiikin laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa	28
7.3	Lukukausimaksut yleisen oppimäärän mukaisessa opetuksessa	30
8	OPPILAITOSTEN ITSEARVIOINTI	31
9	TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	33
9.1	Vastaajien näkemyksiä tärkeimmistä kehittämiskohteista	33
9.2	Muita selvityksen yhteydessä esiin nousseita kehittämistarpeita	35
10	YHTEENVETO	36
10	SAMMANDRAG	40
	LIITTEET	44

Lukijalle

Opetusministeriön ja Opetushallituksen vuoden 2005 tulossopimukseen mukaan Opetushallituksen tuli selvittää taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaista valtionosuutta saavan oppilaitosverkon tilanne. Selvitys koskee siis niitä oppilaitoksia, jotka toimivat opetusministeriön luvalla ja jotka saavat opetustuntikohtaista valtionosuutta. Selvityksen piiriin ei kuulu kuntien järjestämä muu taiteen perusopetus, esimerkiksi kansalaisopistoissa järjestetty taiteen perusopetus.

Taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä oli lukuvuonna 2004 - 2005 yhteensä 111 oppilaitosta. Vuoteen 2000 asti taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä oli musiikkioppilaitoksia, muiden taiteenalojen oppilaitoksia on tullut valtionosuuden piiriin 2000-luvulla. Edellisen kerran opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien oppilaitosten toimintaa selvitettiin vuonna 1998, jolloin tehtiin musiikkioppilaitosten perusopetuksen arviointi.

Tämän selvityksen tiedot hankittiin kaikille oppilaitoksille keväällä 2005 osoitetulla kyselyllä. Kysely koski lukuvuoden 2004 - 2005 tietoja. Selvityksen ovat tehneet Opetushallituksessa Terhi Heino ja Maija-Liisa Ojala. Mikael von Nandelstadh Opetushallituksen ruotsinkieliseltä linjalta on vastannut kirjeen ja kyselylomakkeen ruotsintamisesta. Suomen- ja ruotsinkielinen aineisto on raportoitu yhtenä kokonaisuutena.

Helsingissä 9.2.2006

Jorma Kauppinen
Opetusneuvos

---

1 JOHDANTO

Taiteen perusopetuksesta on säädetty laissa (633/1998) ja asetuksessa (813/1998) taiteen perusopetuksesta. Säädökset ovat tulleet voimaan vuoden 1999 alusta lukien. Tämän lainsäädännön piiriin tuli tuolloin aikaisemmin musiikkioppilaitoksista annetun lain (516/1995) sekä taiteen perusopetuksesta annetun lain (424/1992) nojalla järjestetty koulutus.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain 1 §:n mukaan taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain 2 §:ssä todetaan koulutuksen järjestäjistä muun muassa, että kunta voi järjestää taiteen perusopetusta ja että asianomainen ministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle ja säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Järjestämisluvan ehdoista säädetään lain 3 §:ssä.

Koulutuksen järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa opetusta järjestetään, opetuskieli, taiteenala sekä muut opetuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muuna opetuksen järjestämiseen liittyvänä ehtona luvissa on todettu muun muassa, että musiikin opetus annetaan laajan oppimäärän mukaan.

Opetussuunnitelman perusteista ja opetussuunnitelmasta säädetään lain 5 §:ssä. Sen mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetussuunnitelman perusteet voivat sisältää eri laajuisia oppimääriä, joita taiteen perusopetuksesta annetun asetuksen 1 §:n mukaan ovat yleinen oppimäärä ja laaja oppimäärä. Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma.

Opetushallitus on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet vuonna 2002 musiikkiin, tanssiin, teatteritaiteeseen ja visuaalisiin taiteisiin (arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö). Lisäksi keväällä 2005 on hyväksytty laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet sirkustaiteeseen. Sirkustaiteen laajan oppimäärän mukainen opetussuunnitelma on voitu ottaa käyttöön aikaisintaan elokuun 2005 alusta lukien.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa 2002 on määritelty opetuksen rakenne. Niiden mukaan visuaalisten taiteiden, teatteritaiteen ja tanssin laajan oppimäärän mukaiset opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaiset opinnot muodostuvat musiikin perustason ja sille rakentuvan musiikkiopistotason opinnoista sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta.

Kaikilla taiteenaloilla perustasoa edeltävästä pääasiassa alle kouluikäisille lapsille tarkoitettua varhaisiän kasvatuksesta sekä aikuisten opetuksesta päätetään koulu-

---

---

tuksen järjestäjän hyväksymässä opetussuunnitelmassa. Perusopinnot/musiikin perustason opinnot ja syventävät opinnot/musiikkiopistotason opinnot on tarkoitettu pääasiassa kouluikäisille lapsille ja nuorille.

Opetushallitus on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet keväällä 2005 musiikkiin, sanataiteeseen, tanssiin, esittävään taiteeseen (sirkustaide, teatteritaide) sekä visuaalisiin taiteisiin (arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide ja käsityö). Niiden mukaan laadittu opetussuunnitelma on voitu ottaa käyttöön aikaisintaan elokuun 2005 alusta lukien ja se tulee ottaa käyttöön viimeistään elokuun 2006 alusta lukien.

Uusien perusteiden mukaisen opetussuunnitelman käyttöönottoon saakka on taiteen perusopetuksesta annetun lain 16 §:n nojalla käytetty aikaisemmin voimassa olleiden lakien nojalla hyväksytyjen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia opetussuunnitelmia. Käytössä ovat olleet Opetushallituksen 19.5.1993 hyväksymien taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat. Vuoden 1993 opetussuunnitelman perusteet oli annettu arkkitehtuuriin, elokuva- ja videotaitteeseen, kuvataiteeseen, käsityöhön, musiikkiin, sanataiteeseen, sirkustaiteeseen, tanssiin ja teatteri-ilmaisuun.

Vuonna 1993 hyväksytyjen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden mukaan opintojen rakenne eri taiteenaloilla musiikkia lukuun ottamatta on seuraava: Valmentavat opinnot, perusopinnot ja syventävät opinnot sekä aikuisen opetus. Musiikin opetus rakentuu valmentavista opinnoista, perus- ja aikuisopinnoista. Vuoden 1993 opetussuunnitelmien perusteissa on määritelty myös, minkä ikäisille eri opiskelutasojen opinnot on tarkoitettu. Ikärajat vaihtelevat jonkin verran taiteenaloittain, mutta yleisesti ottaen valmentavat opinnot on tarkoitettu alle kouluikäisille, perusopinnot peruskouluikäisille ja syventävät opinnot yli 16-vuotiaille. Aikuisopinnot on tarkoitettu yli 16-vuotiaille.

Valtionosuuden saamisesta taiteen perusopetuksen järjestämiseen säädetään taiteen perusopetuksesta annetun lain 11 §:ssä. Oikeudesta saada valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan päättää opetusministeriö. Tällaisia oppilaitoksia toimi lukuvuonna 2004 - 2005 yhteensä 111. Oppilaitoksia sijaitsi 73 kunnassa. Suurin osa oppilaitoksista sijaitsi Etelä-Suomen läänin alueella.

TAULUKKO 1. Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaitosten määrä lääneittäin lukuvuonna 2004 - 2005.

Lääni	Oppilaitosten määrä											
	Kuvataide		Käsityö		Musiikki		Tanssi		Teatteri- ilmaisu/ teatteritaide		Kaikkiaan	
	Kuvataide ja arkkitehtuuri				Musiikki ja tanssi							
	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.
Etelä-Suomen lääni	9	64,3			34	38,6	5	83,3	1	100,0	49	44,2
Länsi-Suomen lääni	3	21,5	2	100,0	33	37,5					38	34,2
Itä-Suomen lääni					10	11,4					10	9,0
Oulun lääni	1	7,1			8	9,1	1	16,7			10	9,0
Lapin lääni	1	7,1			3	3,4					4	3,6
Yhteensä	14	100,0	2	100,0	88	100,0	6	100,0	1	100,0	111	100,0

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvaa taiteen perusopetusta antavista oppilaitoksista 72,1 % sijaitsi kaupunkimaisissa kunnissa, 20,7 % taajaan asutuissa kunnissa ja 7,2 % maaseutumaisissa kunnissa.

Pääosa oppilaitoksista (79,3 %) oli musiikkioppilaitoksia, jotka antavat laajan oppimäärän mukaista musiikin taiteen perusopetusta ja joilla on lupa antaa myös tanssin taiteen perusopetusta.

Lukuvuonna 2004 - 2005 opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluneista 111 taiteen perusopetuksen oppilaitoksesta 58 oli kunnan, neljä kuntayhtymän ja 49 yksityisen yhdistyksen ylläpitämiä.

2 SELVITYKSEN AINEISTO

Selvityksen tiedot koottiin Opetushallituksen kyselyllä keväällä 2005. Kysely lähetettiin suoraan 111 opetustuntikohtaisten valtionosuuden piiriin kuuluvalla taiteen perusopetuksen oppilaitokselle. Kysely lähetettiin tiedoksi muun muassa opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen järjestäjille sekä keskeisille sidosryhmille.

Kyselylomakkeessa vastaajaa pyydettiin erittelemään osa tiedoista laajan oppimäärän ja yleisen oppimäärän mukaan. Yleistä oppimäärää koskeviin kohtiin pyydettiin tässä kyselyssä täyttämään tiedot opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvasta taiteen perusopetuksen perusteiden (hyväksytty Opetushallituksessa 19.5.1993) mukaisesta opetuksesta. Varsinaiset taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet on annettu vuonna 2005 eikä niiden mukaista opetusta annettu vielä selvitysajankohtana.

Kyselyyn vastasi 107 kyselyn piiriin kuulunutta oppilaitosta. Vastaamatta jätti neljä oppilaitosta. Vastausprosentti oli 96,4.

Useat koulutuksen järjestäjät, joille kysely meni tiedoksi, olivat lähettäneet kyselyn edelleen toimenpiteitä varten sellaisille tahoille, joita kysely ei koskenut. Opetushallitukseen tuli puhelinkyselyjä asiasta, ja myös muutamia täytettyjä vastauslomakkeita sellaisilta oppilaitoksilta, jotka eivät kuuluneet kyselyn piiriin.

TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneiden opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaitosten määrä lukuvuonna 2004 - 2005.

Oppilaitoksen taiteenala	Vastanneita oppilaitoksia
Kuvataide, kuvataide ja arkkitehtuuri	13
Käsityö	2
Musiikki, musiikki ja tanssi	85
Tanssi	6
Teatteri-ilmaisu/teatteritaide	1
Yhteensä	107

Seitsemän oppilaitosta ilmoitti antavansa opetusta myös jollakin muulla taiteen alalla kuin sillä, joka kuuluu opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin. Näistä kaksi ilmoitti antavansa tanssin opetusta, kolme teatteri-ilmaisun opetusta, yksi kuvataiteen ja teatteri-ilmaisun ja yksi sirkustaiteen opetusta.

Vastanneista oppilaitoksista 89 ilmoitti oppilaitoksen opetuskieleksi suomi, kaksi ruotsi ja 16 suomi ja ruotsi. Sekä suomen että ruotsin oppilaitoksen opetuskieleksi ilmoittaneista ainakin yksi on sellainen, että sen opetuskieleksi on opetusministeriön myöntämässä järjestämisluvassa määritelty suomi. Suomen- ja ruotsinkielistä aineistoa ei ole selvityksessä eritelty ruotsinkielisten ja kaksikielisten oppilaitosten pienen määrän vuoksi.

Kyselyyn vastanneista 107 oppilaitoksesta 105 ilmoitti oppilaitoksen perustamisvuoden, ja samoin 105 oppilaitosta vuoden, jolloin se on tullut lakisääteisen valtiosuuden piiriin.

TAULUKKO 3. Kyselyyn vastanneiden taiteen perusopetuksen oppilaitosten määrä perustamisajankohdan sekä lakisääteisen valtionosuuden piiriin tuloajankohdan mukaan.

Perustamisvuosi Vuosi, jolloin oppilaitos on tullut lakisääteisen valtionosuuden piiriin	Oppilaitosten määrä					
	Kuvataide Kuvataide ja arkkitehtuuri	Käsityö	Musiikki Musiikki ja tanssi	Tanssi	Teatteri-ilm./ teatteritaide	Kaikkiaan
PERUSTAMISVUOSI						
Ennen vuotta 1950				8		8
1950 - 1959				11		11
1960 - 1969				19		19
1970 - 1979	2			24	1	27
1980 - 1989	9			16	2	27
1990 - 1999	1	2		7	2	13
Yhteensä	12	2		85	5	105
VALTIONOSUUSVUOSI						
Ennen vuotta 1970				10		10
1970 - 1979				18		18
1980 - 1989				26		26
1990 - 1999				28		28
2000 - 2002	13	2		1	6	23
Yhteensä	13	2		83	6	105

Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista vanhin oppilaitos on perustettu vuonna 1918, uusin vuonna 1999. Yli puolet perustamisvuotensa ilmoittaneista oppilaitoksista on perustettu 1970- ja 1980-luvulla.

Lakisääteisen valtionosuuden piiriin oppilaitoksia on tullut eniten 1990-luvulla. Ennen 2000-lukua opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä oli musiikkioppilaitoksia. Muiden taiteenalojen oppilaitoksia on tullut opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin 2000-luvulla.

3 OPPILAITOSVERKON TOIMINTA-ALUE

Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista lähes 44 % sijaitsi Etelä-Suomen läänissä. Oppilaitoksista vajaa 30 % sijaitsi Uudenmaan maakunnassa. Tilastokeskuksen väestöennusteen 2004 – 2040 mukaan Suomen väestöstä asui lähes 41 % Etelä-Suomen läänissä ja noin 26 % Uudenmaan maakunnassa vuonna 2005.

TAULUKKO 4. Kyselyyn vastanneiden opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaitosten määrä lääneittäin lukuvuonna 2004 - 2005.

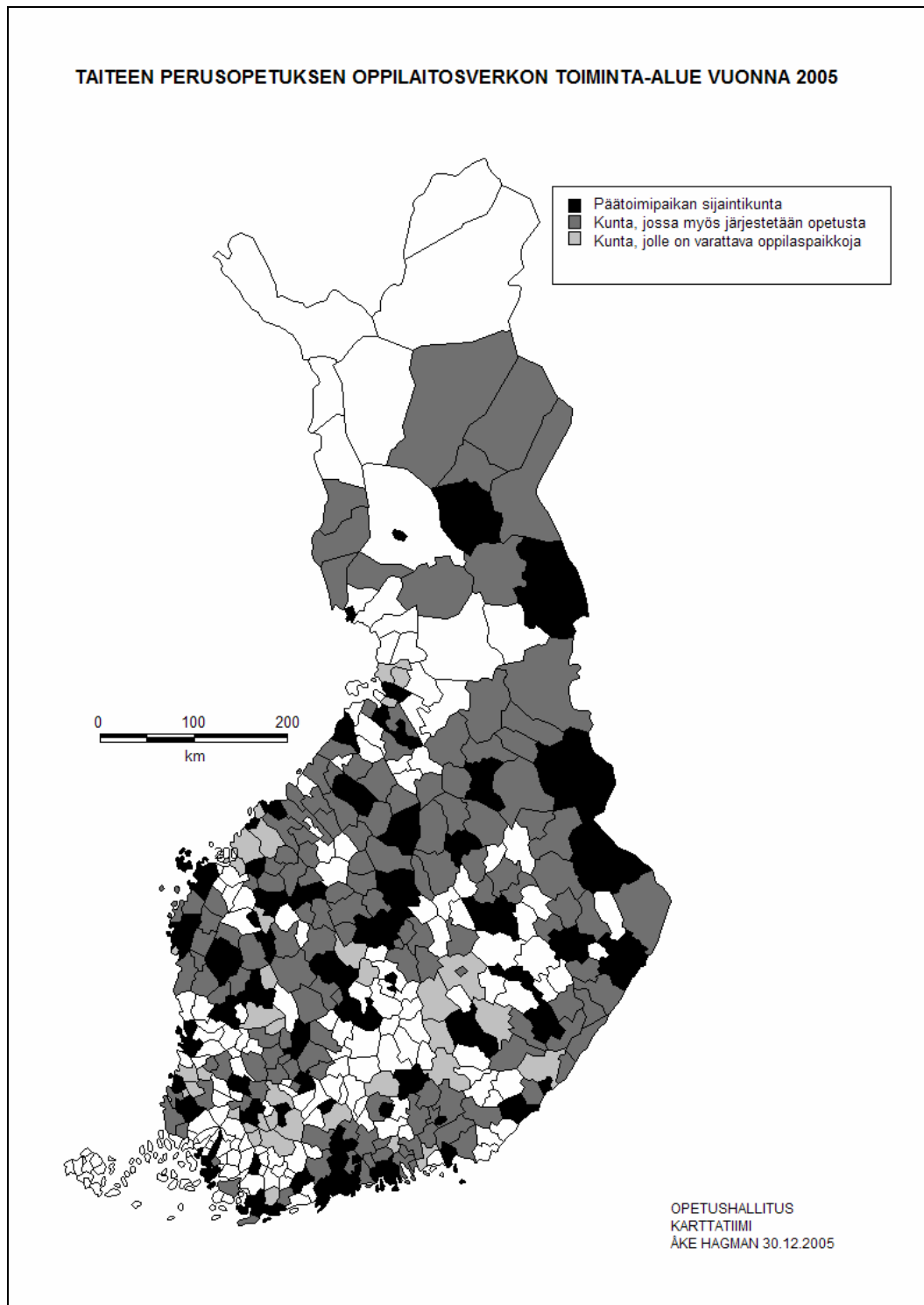
Lääni	Oppilaitosten määrä											
	Kuvataide		Käsityö		Musiikki		Tanssi		Teatteri- ilmaisu/ teatteritaide		Kaikkiaan	
	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.
Etelä-Suomen lääni	9	69,2			32	37,7	5	83,3	1	100,0	47	43,9
Länsi-Suomen lääni					33	38,8					38	35,5
Itä-Suomen lääni	3	23,1	2	100,0	9	10,6					9	8,4
Oulun lääni					8	9,4	1	16,7			9	8,4
Lapin lääni	1	7,7			3	3,5					4	3,8
Yhteensä	13	100,0	2	100,0	85	100,0	6	100,0	1	100,0	107	100,0

Opetusministeriön antamissa koulutuksen järjestämisluvissa on ilmoitettu kunnat, joissa opetusta järjestetään. Osaan luvista on lisäksi kirjattu ehto, että luvassa mainituista kunnista tuleville oppilaille on varattava oppilaspaikkoja.

Kyselyyn vastanneita oppilaitoksia sijaitsi kaikkiaan 71 kunnassa. Näissä kunnissa niillä oli päätoimipaikka. Oppilaitoksista noin 51 %:lla oli päätoimipaikan sijaintikunnassa yksi opetuspiste, muilla useampi kuin yksi opetuspiste (enimmillään 28 opetuspistettä). Opetuspisteitä oppilaitosten päätoimipaikkojen sijaintikunnissa oli yhteensä yli kolme sataa.

Vastanneista oppilaitoksista yli puolet oli sellaisia, joilla on sivutoimipaikka päätoimipaikan sijaintikunnan ulkopuolisessa kunnassa. Tavallisimmin oppilaitoksella oli sivutoimipaikkoja enintään neljässä kunnassa (96,6 % sivutoimipaikan sijaintikunnan ilmoittaneista). Enimmillään yhdellä oppilaitoksella oli sivutoimipaikkoja 14 kunnassa. Sivutoimipaikkojen sijaintikunnissa oli opetuspisteitä yhteensä lähes kolme sataa.

Kyselyyn vastanneilla oppilaitoksilla oli yhteensä yli kuusi sataa opetuspistettä. Vastausten mukaan erällä oppilaitoksilla oli opetuspisteitä myös kunnissa, joita ei ole mainittu koulutuksen järjestämisluvissa kuntina, joissa järjestetään opetusta.

KARTTA 1. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaitosverkon toiminta-alue koulutuksen järjestämislupapäätösten mukaan vuonna 2005.

Kaikista opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvien taiteen perusopetuksen oppilaitosten oppilaista noin kolme neljäsosaa (75,0 %) asui oppilaitoksen

---

päätoimipaikan sijaintikunnassa. Vajaa viidennes (17,4 %) oppilaista asui jossakin oppilaitoksen sivutoimipaikkojen sijaintikunnista. Muista sopimuskunnista oli 5,1 % ja muista kunnista 2,5 % kaikista oppilaista.

Kuvataiteen ja teatteri-ilmaisun/teatteritaiteen opetuksen oppilaista lähes kaikki asuivat oppilaitoksen sijaintipaikkakunnalla. Myös musiikin ja tanssin opetuksen oppilaista suurin osa asui oppilaitoksen sijaintipaikkakunnalla, mutta jonkin verran oppilaita oli myös sivutoimipisteiden sijaintipaikkakunnilta.

4 OPPILAAT

4.1 Oppilaiden määrä

4.1.1 Oppilaiden määrä taiteenaloittain

Opetushallituksen keväällä 2005 tekemään kyselyyn saatujen vastausten mukaan opetustuntikohtaisen valtiosuuden piirissä olevassa taiteen perusopetuksessa opiskeli 20.9.2004 yhteensä 61 964 oppilasta. Heistä 59 520 opiskeli laajan oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti ja 2 444 yleisen oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti.

Muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä oppilaita oli 12 oppilaitoksessa. Kaikkiaan heitä oli 117 oppilasta: kahdeksassa musiikkioppilaitoksessa yhteensä 77 oppilasta, kahdessa tanssioppilaitoksessa yhteensä 9 ja kolmessa kuvataideoppilaitoksessa yhteensä 31 muun kuin suomen- tai ruotsinkielistä oppilasta.

Vastaajista 21 musiikkioppilaitosta ilmoitti, että oppilaitoksessa oli sellaisia oppilaita, jotka opiskelivat useampaa kuin yhtä taiteenalaa. Muiden taiteenalojen oppilaitoksissa ei useampaa kuin yhtä taiteenalaa opiskelevia oppilaita vastausten mukaan ollut.

TAULUKKO 5. Kyselyyn vastanneiden opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaiden määrä taiteenaloittain lukuvuonna 2004 - 2005 (laaja ja yleinen oppimäärä).

Taiteenala	Laaja oppimäärä		Yleinen oppimäärä	
	Oppilaita yhteensä	Oppilaista tyttöjä	Oppilaita yhteensä	Oppilaista tyttöjä
Arkkitehtuuri	21	8	19	12
Kuvataide	5 685	4 326	186	140
Käsityö	1 155	986	34	34
Musiikki	49 881	31 983	1 092	739
Tanssi	2 442	2 214	1 113	955
Teatteri-ilmaisu/teatteritaide	336	273		
Yhteensä	59 520	39 790	2 444	1 880

Musiikkia opiskelevien oppilaiden osuus oli kaikista taiteen perusopetuksen oppilaista selvästi suurin, 82,3 %. Seuraavaksi eniten oppilaita oli kuvataiteen opetuksessa, 9,5 %, ja tanssin opetuksessa, 5,7 %. Käsityön opetuksessa oli 1,9 % kaikista oppilaista. Vähiten oppilaita oli teatteritaiteen (0,5 %) ja arkkitehtuurin opetuksessa (vajaa 0,1 %).

Järjestämislupapäätösten mukaan musiikkioppilaitoksilla on lupa antaa musiikinopetusta laajan oppimäärän mukaisesti. Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista seitsemän ilmoitti, että niissä opiskeli oppilaita myös yleisen oppimäärän mukaan.

Tyttöjen osuus oli 67,2 % kaikista oppilaista, 66,9 % laajan oppimäärän ja 76,9 % yleisen oppimäärän oppilaista. Suhteellisesti eniten tyttöjä oli tanssin opetuksessa (89,1 %) ja vähiten arkkitehtuurin opetuksessa (38,1 %). Käsityössä tyttöjen osuus oppilaista oli 85,8 %, teatteritaiteessa 81,3 %, kuvataiteessa 76,0 % ja musiikissa 64,2 % oppilaista.

TAULUKKO 6. Muut kuin opetustuntikohtaisen valtiosuuden piirissä olevat oppilaat taiteenaloittain kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa.

Taiteenala	Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä
	Oppilaita	Oppilaita
Kuvataide	938	
Käsityö	1 880	
Musiikki	2 506	37
Tanssi		519
Yhteensä	5 324	556

Muussa kuin opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa opetuksessa oli kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa yhteensä vajaat 6 000 oppilasta. Heitä oli arkkitehtuurin ja teatteritaiteen opetusta lukuun ottamatta kaikkien muiden taiteenalojen opetuksessa. Eniten heitä oli musiikin laajan oppimäärän opetuksessa.

4.1.2 Oppilaiden määrä opintojen rakenteen mukaan

Eri taiteenalojen laajan oppimäärän mukaan opiskelevista oppilaista varhaisiän kasvatuksen osuus oli 32,6 %. Perusopinnoissa/musiikin perustasolla ja syventävissä opinnoissa/musiikkiopistotasolla opiskeli yhteensä 67,4 % kaikista oppilaisista.

TAULUKKO 7. Varhaisiän kasvatuksen sekä perusopintojen/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason oppilaiden prosentuaaliset osuudet oppilasmäärästä taiteenaloittain (laaja oppimäärä).

Taiteenala	Eri taiteenalojen oppilaiden jakautuminen opiskelutason mukaan		
	Varhaisiän kasvatus %	Perusopinnot/ mus. perustaso, syv. opinnot/ mus.opistotasoa %	Kaikkiaan %
Arkkitehtuuri	0,0	100,0	100,0
Kuvataide	5,2	94,8	100,0
Käsityö	5,9	94,1	100,0
Musiikki	36,1	63,9	100,0
Tanssi	35,0	65,0	100,0
Teatteritaide	0,0	100,0	100,0
Yhteensä	32,6	67,4	100,0

Aikuisten osuus kaikista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän oppilaista oli 3,7 %. Aikuisten opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin perusopinnoissa/musiikin perustason opinnoissa ja syventävissä opinnoissa/musiikkiopistotason opinnoissa. Aikuisten osuus perusopinnoissa/musiikin perustasolla ja syventävissä opinnoissa/musiikkiopistotasolla opiskelevista oppilaista oli 5,4 %.

TAULUKKO 8. Aikuisten prosentuaaliset osuudet perusopintojen/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason oppilaista sekä kaikista oppilaista (laaja oppimäärä).

Taiteenala	Aikuisten %-osuus kaikista perusop./mus. perustason ja syv. opintojen/musiikkiopistotason oppilaista
Arkkitehtuuri	0,0
Kuvataide	0,0
Käsityö	27,4
Musiikki	5,4
Tanssi	8,5
Teatteritaide	2,5
Yhteensä	5,4

Eri taiteenalojen yleisen oppimäärän mukaan opiskelevista oppilaista valmentavissa opinnoissa olevien osuus oli 29,0 %. Perusopinnoissa tai syventävissä opinnoissa oli 71,0 % kaikista oppilaista.

Kaikista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän oppilaista aikuisten osuus oli 12,2 %. Aikuisten osuus perusopinnoissa tai syventävissä opinnoissa opiskelevista oppilaista oli 17,2 %.

4.1.3 Oppilaiden määrä iän mukaan

Kyselylomakkeessa oppilaiden ikärakenne oli jaoteltu niin, että alle 7-vuotiaat muodostivat oman ryhmänsä, 7–15-vuotiaat omansa, 16–18-vuotiaat omansa ja vähintään 19-vuotiaat oman ryhmänsä. Vastausten mukaan alle 7-vuotiaiden osuus kokonaisoppilasmäärästä oli 27,2 %, 7–15-vuotiaiden osuus 56,5 %, 16–18-vuotiaiden osuus 10,8 % ja vähintään 19-vuotiaiden osuus 5,5 % koko oppilasmäärästä laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa.

Tilastokeskuksen väestöennusteen 2004 - 2040 mukaan 7–15-vuotiaiden määrä koko maassa oli 574 000 ja 16–18-vuotiaiden määrä 191 408 vuonna 2005. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisesti opiskelevien 7–15-vuotiaiden osuus koko väestön vastaavan ikäisten määrästä oli 5,8 % ja 16–18-vuotiaiden oppilaiden osuus 3,3 % koko väestön vastaavan ikäisten määrästä.

TAULUKKO 9. Oppilaiden prosentuaalinen jakauma ikärakenteen mukaan taiteenaloittain (laaja oppimäärä).

Taiteenala	Eri taiteenalojen oppilaiden jakautuminen ikärymittäin				
	Alle 7 vuotta %	7 - 15 vuotta %	16 - 18 vuotta %	Väh. 19 vuotta %	Kaikkiaan %
Arkkitehtuuri	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0
Kuvataide	6,6	80,8	11,9	0,7	100,0
Käsityö	5,2	70,2	1,9	22,7	100,0
Musiikki	30,6	53,2	10,9	5,4	100,0
Tanssi	25,7	55,8	9,8	8,7	100,0
Teatteritaide	0,0	63,5	34,2	2,3	100,0
Yhteensä	27,5	57,0	10,7	4,8	100,0

Kaikilla taiteenaloilla laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa suurin osa oppilaista oli 7–15-vuotiaita. Alle 7-vuotiaita oppilaita ei ollut lainkaan arkkitehtuurin eikä teatteritaiteen opetuksessa. Suhteellisesti eniten heitä oli musiikissa ja tanssissa. Vähintään 19-vuotiaita oppilaita oli suhteellisesti eniten käsityön opetuksessa.

Musiikissa varhaisiän opetuksessa olevien osuus oli selvästi suurempi kuin alle 7-vuotiaiden osuus oppilaista. Varhaisiän opetus voi sisältää perinteisen musiikkileikkikoulutoiminnan lisäksi myös musiikkivalmennustoimintaa sekä näihin läheisesti liittyvää muuta toimintaa. Ne nostavat varhaisiän musiikkikasvatuksen oppilasmäärää ja vaikuttavat siihen, että sen osuus oppilaista on suurempi kuin alle 7-vuotiaiden osuus. Myös tanssissa varhaisiän opetuksessa olevien osuus oli jonkin verran suurempi kuin alle 7-vuotiaiden osuus. Kuvataiteessa varhaisiän opetuksessa olevien osuus oli pienempi kuin alle 7-vuotiaiden osuus oppilaista, ja käsityössä osuudet olivat samansuuruiset.

Yleisen oppimäärän mukaisessa opetuksessa alle 7-vuotiaiden osuus kokonaisoppilasmäärästä oli 16,9 %, 7–15-vuotiaiden osuus 58,9 %, 16–18-vuotiaiden 11,5 % ja vähintään 19-vuotiaiden osuus 12,8 % koko oppilasmäärästä.

4.2 Oppilaaksiotto

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 6 §:n 1 momentin mukaan oppilaaksi ottamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kyseisen lain 6 §:n 2 momentin mukaan (muutettu lailla 518/2000) muu koulutuksen järjestäjä kuin valtion oppilaitos voi tehdä yhden tai useamman kunnan tai muun koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen oppilaiden ottamisesta. Oppilaaksiotossa edellytetyn tieto- ja taitotason taikka valmiudet täyttävälle, sopimuksessa tarkoitetuille tai kunnan järjestämässä koulutuksessa omasta kunnasta tuleville hakijoille voidaan 1 momentin estämättä antaa

etusija oppilaaksiotossa. Edellä tarkoitettuja hakijoita, joille annetaan etusija oppilaaksiotossa, saa olla kuitenkin enintään puolet kulloinkin otettavista oppilaista.

Opetushallituksen vuonna 2002 antamien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetussuunnitelman tulee sisältää muun muassa oppilaaksi ottamista koskevat asiat.

4.2.1 Oppilaaksi hakeneiden ja opintonsa aloittaneiden määrä

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiseen opetukseen oli hakenut kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa vuonna 2004 yhteensä 19 165 oppilasta. Heistä 58,9 % oli päässyt aloittamaan opintonsa.

TAULUKKO 10. Oppilaspaikkaa opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiseen opetukseen hakeneiden ja opintonsa aloittaneiden määrä vuonna 2004. Kyselyyn vastanneet oppilaitokset.

Taiteenala	Oppilaspaikkaa vuonna 2004 hakeneet		Opinnot vuonna 2004 aloittaneet		Aloittaneiden %-osuus hakeneista
	Hakeneita yhteensä	Hakeneista tyttöjä %	Aloittaneita yhteensä	Aloittaneista tyttöjä %	
Arkkitehtuuri	7	14,3	2	0,0	28,6
Kuvataide	1 890	69,8	1 321	67,4	69,9
Käsityö	507	79,1	330	*	65,1
Musiikki	14 611	63,5	7 508	63,4	51,4
Tanssi	2 061	92,9	2 037	92,4	98,8
Teatteritaide	89	77,5	89	77,5	100,0
Yhteensä	19 165	67,7 (12 982)	11 287 (10 957*)	69,4 * (7 603*)	58,9

* Käsityön opinnot aloittaneita oppilaita koskevat tiedot ovat puutteelliset, joten ne eivät ole tähdellä merkityissä luvuissa mukana.

Teatteritaiteessa ja tanssissa oli oppilaspaikan saanut suhteellisesti suurempi osa hakijoista kuin muilla taiteenaloilla. Suhteellisesti vaikeinta oppilaspaikan saaminen oli ollut arkkitehtuurin ja toiseksi vaikeinta musiikin opiskeluun.

Laajan oppimäärän opinnot aloittaneista oli tyttöjä lähes 70 %. Suhteellisesti eniten heitä oli tanssin laajan oppimäärän opinnot aloittaneissa.

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa oli yleisen oppimäärän mukaiseen opetukseen hakenut yhteensä 380 oppilasta. Heistä 74,5 % oli saanut oppilaspaikan ja aloittanut opintonsa.

TAULUKKO 11. Oppilaspaikkaa opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiseen opetukseen hakeneiden ja opintonsa aloittaneiden määrä vuonna 2004. Kyselyyn vastanneet oppilaitokset.

Taiteenala	Oppilaspaikkaa vuonna 2004 hakeneet		Opinnot vuonna 2004 aloittaneet		Aloittaneiden %-osuus hakeneista
	Hakeneita yhteensä	Hakeneista tyttöjä %	Aloittaneita yhteensä	Aloittaneista tyttöjä %	
Arkkitehtuuri					
Kuvataide	41	75,6	29	69,0	70,7
Käsityö	38	97,4	34	100,0	89,5
Musiikki	135	59,3	65	47,7	48,1
Tanssi	166	85,5	155	91,6	93,4
Teatteri-ilmaisu					
Yhteensä	380	76,3 (290)	283	80,2 (227)	74,5

Tanssin ja käsityön opetukseen oli oppilaspaikan saanut suurempi osa hakijoista kuin muiden taiteenalojen opetukseen. Musiikin yleisen oppimäärän mukaisessa opetuksessa tyttöjen osuus opintonsa aloittaneista on pienempi kuin musiikin laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Muilla taiteenaloilla tyttöjen osuus opintonsa aloittaneista ei suuresti poikennut laajan oppimäärän opinnot aloittaneiden tyttöjen suhteellisesta osuudesta.

4.2.2 Oppilaaksiottomenettelyt

Kyselyssä selvitettiin, millaisia oppilaaksiottojärjestelmiä oppilaitoksissa käytetään. Vastaajille annettiin valmiina vaihtoehtoina ilmoittautumisjärjestys, pääsykoe, portfolio ja arvonta. Lisäksi annettiin vaihtoehto "Muu, mikä".

Arkkitehtuuri

Arkkitehtuurin laajan oppimäärän perusopintoihin oppilaat oli otettu arvannon ja syventäviin opintoihin arvannon ja portfolion perusteella.

Kuvataide

Yleisimmin oppilas oli otettu kuvataiteen laajan oppimäärän varhaisiän opintoihin ja perusopintoihin arvannon perusteella. Toiseksi yleisin peruste oli ilmoittautumisjärjestys. Syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu useimmin arvannon perusteella ja lähes yhtä usein ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Muutama oppilaitos oli käyttänyt portfolioa ja muutama myös arvontaa yhdessä jonkin muun menettelyn kanssa.

Käsityö

Käsityön laajan oppimäärän varhaisiän opintoihin ja perusopintoihin oppilaat oli otettu arvannon perusteella. Syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu toisessa oppilaitoksessa arvannon perusteella, toisessa suoraan perusopinnot suorittaneet oppilaat. Käsityön yleisen oppimäärän varhaisiän opintoihin, perusopintoihin sekä syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu arvannon perusteella.

Musiikki

Musiikin laajan oppimäärän varhaisiän opintoihin oppilaat oli otettu yleisimmin (81,5 % vastanneista oppilaitoksista) ilmoittautumisjärjestyksessä. Harvemmin käytettyjä oppilaaksiottomenettelyjä olivat olleet muun muassa arvonta, pääsykoe, ilmoittautumisjärjestys ja pääsykoe yhdessä, ilmoittautumisjärjestys ja arvonta yhdessä sekä ilmoittautumisjärjestys ja haastattelu. Yksi vastaaja totesi, että kaikki halukkaat olivat päässeet oppilaiksi.

Musiikin laajan oppimäärän perustason opintoihin oppilaat oli otettu yleensä yksinomaan pääsykokeen perusteella (92,9 % vastanneista oppilaitoksista). Muutama oppilaitos oli käyttänyt pääsykoetta ja sen ohella jotakin muuta menettelyä, esimerkiksi ilmoittautumisjärjestystä, soitinvalmennusta tai haastattelua.

Oppilaaksiotto laajan oppimäärän musiikkiopistotason opintoihin oli tehty tavallisimmin pääsykokeen perusteella. Vastanneista oppilaitoksista 58,5 % ilmoitti käyttäneensä pääsykoetta tai pääsykoetta ja sen ohella jotakin muuta menettelyä. Muita yleisesti käytettyjä oppilaaksiottomenettelyjä olivat olleet opintomenestyksen ottaminen huomioon sekä oppilaan automaattinen siirtyminen musiikkiopistotason opintoihin musiikin perustason opintojen suorittamisen jälkeen.

Tanssi

Tanssin laajan oppimäärän varhaisiän opintoihin ja perusopintoihin oppilaat oli otettu useimmin ilmoittautumisjärjestyksessä ja toiseksi useimmin pääsykoetta käyttäen. Syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu tavallisesti ilmoittautumisjärjestyksessä, arvannon perusteella tai perusasteen päättötodistuksen saaneet suoraan ilman muuta valintamenettelyä.

Oppilaat tanssin yleisen oppimäärän opintoihin oli otettu aina ilmoittautumisjärjestyksessä.

Teatteritaide

Teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopintojen oppilasvalinnassa oli käytetty ilmoittautumisjärjestystä ja syventävien opintojen oppilasvalinnassa ilmoittautumisjärjestystä ja portfolioa.

---

5 OPETTAJAT

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9 §:n mukaan jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään kyseisessä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilökuntaa.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista on säädetty opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998).

5.1 Opettajien määrä ja muodollinen kelpoisuus

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa työskenteli syyskuussa 2004 yhteensä 2 117 rehtoria, apulaisrehtoria ja päätoimista opettajaa. Näistä 1 485 oli virkojen tai toimien hoitajia ja 632 päätoimisia tuntiopettajia. Sivutoimisia tuntiopettajia oli 1 758. Lisäksi oppilaitoksissa oli lukuvuonna 2004 - 2005 noin 470 lyhytaikaista vierailevaa opettajaa.

Päätoimisista opettajista 96,3 % työskenteli musiikkioppilaitoksissa.

TAULUKKO 12. Opetushenkilöstön määrä ja muodollinen kelpoisuus kyselyyn vastanneissa taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa syyskuussa 2004.

Viran/toimen/tehtävän tyyppi	Kuvataide Kuv. ja arkkit.		Käsityö		Musiikki Mus. ja tanssi		Tanssi		Teatteri-ilm./ teatteritaide		Kaikkiaan	
	Yht.	Ei kelp.	Yht.	Ei kelp.	Yht.	Ei kelp.	Yht.	Ei kelp.	Yht.	Ei kelp.	Yht.	Ei kelp.
Rehtori	11		2	1	83	5	6	2	1		103	8
Apulaisrehtori	3		1	1	33	3	2				39	4
Opettajan viran/toimen hoitajat	37	2	8	2	1 258	9	16	5	1		1 320	18
Muiden opetusvirk./-toimien hoitajat	2	2	12	7	9						23	9
Virkojen/toimien hoitajat yht.	53	4	23	11	1 383	17	24	7	2		1 485	39
Päätoimiset tuntiopettajat	11	4	5	2	599	96	13	3	4		632	105
Päät. opetushenkilöstö yhteensä	64	8	28	13	1 982	113	37	10	6		2 117	144
Sivutoimiset tuntiopettajat	77	38	17	6	1 634	477	30	12			1 758	533
Lyhytaik. vierailevien opettajien lukumäärä lukuvuonna 2004 - 2005	28		16		421		6				471	

Oppilaitosten viran- ja toimenhoitajista muodollinen kelpoisuus puuttui 2,6 %:lta ja päätoimisista tuntiopettajista 16,6 %:lta. Sivutoimisista tuntiopettajista oli muodollista kelpoisuutta vailla 30,3 %.

TAULUKKO 13. Muodollista kelpoisuutta vailla olleiden prosentuaalinen osuus rehtoreista ja opettajista kyselyyn vastanneissa taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa syyskuussa 2004.

Viran/toimen/tehtävän tyyppi	Kuvataide Kuv. ja arkkit.		Käsityö		Musiikki Mus. ja tanssi		Tanssi		Teatteri-ilm./ teatteritaide		Kaikkiaan	
	Yht.	Ei kelp.%	Yht.	Ei kelp.%	Yht.	Ei kelp.%	Yht.	Ei kelp.%	Yht.	Ei kelp.%	Yht.	Ei kelp.%
Rehtori	11		2	50,0	83	6,0	6	33,3	1		103	7,8
Apulaisrehtori	3		1	100,0	33	9,1	2				39	10,3
Opett. viran/toimen hoitajat	37	5,4	8	25,0	1 258	0,7	16	31,3	1		1 320	1,4
Muiden opetusvirk./-toimien hoitajat	2	100,0	12	58,3	9						23	39,1
Virkojen/toimien hoitajat yht.	53	7,5	23	47,8	1 383	1,2	24	29,2	2		1 485	2,6
Päätoimiset tuntiopettajat	11	36,4	5	40,0	599	16,0	13	23,1	4		632	16,6
Päät. opetushenkilöstö yhteensä	64	12,5	28	46,4	1 982	5,7	37	27,0	6		2 117	6,8
Sivutoimiset tuntiopettajat	77	49,4	17	35,3	1 634	29,2	30	40,0			1 758	30,3
Lyhytaik. vierailevien opettajien lukumäärä lukuvuonna 2004 - 2005	28		16		421		6				471	

Musiikkioppilaitoksissa, joissa pääosa henkilöstöstä työskentelee, oli viran- ja toimenhoitajista muodollista kelpoisuutta vailla 1,2 % ja päätoimisista tuntiopettajista 16,0 %.

5.2 Opetushenkilöstön ikärakenne

Ikärakennetta selvitettiin kyselyssä muodollisesti kelpoisista opettajista kahtena eri ryhmänä: muodollisesti kelpoiset viran-/toimenhoitajat sekä muodollisesti kelpoiset tuntiopettajat. Vastajat ilmoittivat tiedot syntymävuoden mukaan ryhmiteltynä 1 435 kelpoisesta viran-/toimenhoitajasta sekä 1 601 tuntiopettajasta. Määrät poikkeavat jonkin verran tiedoista, jotka ilmoitettiin opettajien määrää ja kelpoisuutta koskevassa kohdassa.

Muodollisesti kelpoisista viran- ja toimenhoitajista runsas kolmannes (36,7 %) oli syntynyt ennen vuotta 1956 eli oli tai täytti vuonna 2005 vähintään 50 vuotta. Kaikista muodollisesti kelpoisista opettajista tuntiopettajat mukaan lukien tämän ikäisiä oli runsas neljännes (26,8 %). Muiden koulutusmuotojen tapaan viran- ja toimenhoitajat olivat keskimäärin vanhempia kuin tuntiopettajat.

TAULUKKO 14. Muodollisesti kelpoisten viran-/toimenhoitajien ikärakenne syyskuussa 2004 kyselyyn vastanneissa taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa.

Syntymävuosi	Muodollisesti kelpoiset viran-/toimenhoitajat taiteenaloittain syntymävuoden mukaan											
	Kuvataide Kuv. ja arkkit.		Käsityö		Musiikki Mus. ja tanssi		Tanssi		Teatteri-ilm./ teatteritaide		Kaikkiaan	
	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.
Ennen vuotta 1951	8	15,4	1	7,7	255	18,9	1	6,2			265	18,5
1951 - 1955	9	17,3	1	7,7	249	18,4	2	12,5			261	18,2
1956 - 1960	15	28,8	1	7,7	259	19,2	4	25,0	1	50,0	280	19,5
1961 - 1965	9	17,3	3	23,1	268	19,8	1	6,3			281	19,6
1966 - 1970	2	3,9	1	7,7	168	12,4	6	37,5			177	12,3
1971 - 1975	8	15,4	5	38,4	108	8,0	2	12,5	1	50,0	124	8,6
1976 tai myöhemmin	1	1,9	1	7,7	45	3,3					47	3,3
Yhteensä	52	100,0	13	100,0	1 352	100,0	16	100,0	2	100,0	1 435	100,0

TAULUKKO 15. Muodollisesti kelpoisten viran-/toimenhoitajien sekä tuntiopettajien ikärakenne syyskuussa 2004 kyselyyn vastanneissa taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa.

Syntymävuosi	Muodollisesti kelpoiset viran- ja toimenhoitajat sekä tuntiopettajat taiteenaloittain syntymävuoden mukaan											
	Kuvataide Kuv. ja arkkit.		Käsityö		Musiikki Mus. ja tanssi		Tanssi		Teatteri-ilm./ teatteritaide		Kaikkiaan	
	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.	N	%-jak.
Ennen vuotta 1951	13	12,9	1	3,7	415	14,5	1	2,4			430	14,1
1951 - 1955	14	13,9	2	7,4	367	12,8	2	4,9			385	12,7
1956 - 1960	22	21,8	3	11,1	452	15,8	5	12,2	1	20,0	483	15,9
1961 - 1965	17	16,8	6	22,2	507	17,7	4	9,8			534	17,6
1966 - 1970	8	7,9	4	14,8	450	15,7	11	26,8			473	15,6
1971 - 1975	21	20,8	6	22,2	402	14,1	11	26,8	3	60,0	443	14,6
1976 tai myöhemmin	6	5,9	5	18,6	269	9,4	7	17,1	1	20,0	288	9,5
Yhteensä	101	100,0	27	100,0	2 862	100,0	41	100,0	5	100,0	3 036	100,0

Vähintään 50-vuotiaiden suhteellinen osuus opettajista oli suurin musiikki- ja kuvataideoppilaitoksissa. Tanssin, käsityön ja teatteri-ilmalaisen oppilaitoksissa opettajakunta oli keskimäärin nuorempaa kuin musiikki- ja kuvataideoppilaitoksissa.

6 OPETUS JA OPINNOT

6.1 Opetustuntien määrä

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa 2002 todetaan, että laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on yhteensä 1 300 tuntia ja että opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavan lähiopetuksen määrään vaikuttavat muun muassa oppilaan ikä, aikaisemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät. Taiteen perusopetuksesta annetun asetuksen (813/1998) mukaan koulutuksen järjestäjä päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaan.

Taiteen perusopetuksen taiteenalojen opetussuunnitelman perusteissa (1993) on määritelty opetuksen laajuus taiteenaloittain sekä vuosina että vähimmäistuntimäärinä (laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia). Opetuksen laajuus vuosina on määritelty välyksenä tai vähimmäisvuosimääränä. Laajuudet vaihtelevat jonkin verran taiteenaloittain.

Kyselylomakkeessa oppilaitoksia pyydettiin ilmoittamaan opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä 45 minuutin tunteina lukuvuonna 2004 - 2005 mukaan lukien varhaisiän kasvatus. Opetustuntimäärään ei sisällytetty maksullista palvelutoimintaa eikä opettajien muun työn tuntimäärää.

TAULUKKO 16. Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä taiteenaloittain lukuvuonna 2004 - 2005.

Taiteenala	Opetustuntien määrä (45 minuutin tunteina)		
	Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä	Kaikkiaan
Arkkitehtuuri	153,0	204,0	357,0
Kuvataide	45 247,0	1 887,0	47 134,0
Käsityö	9 488,0	260,0	9 748,0
Musiikki	1 554 002,9	14 813,0	1 568 815,9
Tanssi	29 048,0	2 897,0	31 945,0
Teatteri-ilmaisu/teatteritaide	2 668,0		2 668,0
Yhteensä	1 640 606,9	20 061,0	1 660 667,9

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa laajan oppimäärän opetustunteja oli arkkitehtuuria lukuun ottamatta selvästi enemmän kuin yleisen oppimäärän opetustunteja, vaikka koulutuksen järjestämisluvissa vain musiikin opetus on määritelty järjestettäväksi laajan oppimäärän mukaisena. Musiikissa, jossa opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä olevia oppilaitoksia ja oppilaita on selvästi eniten,

opetustuntien määräkin oli suurempi kuin muilla taiteen aloilla. Opetustuntien tarvetta musiikissa lisää se, että siinä on muita taiteenaloja selvästi enemmän yksilöopetusta. Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä olevien oppilaitosten opetustuntien määrä oli yhteensä noin 1 660 668 opetustuntia, josta 1,2 % oli yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

6.2 Päätötodistusten määrä

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päätötodistusten sisältö on määritelty opetussuunnitelman perusteissa 2002. Oppilas saa päätötodistuksen sekä perusopinnot/musiikin perustason opinnot että syventävät opinnot/musiikkiopistotason opinnot suoritettuaan. Syventävien opintojen/musiikkiopistotason päätötodistus on samalla todistus koko laajan oppimäärän suorittamisesta.

Päätötodistuksia eri taiteenalojen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa annettiin oppilaitoksissa lukuvuonna 2004 - 2005 kaikkiaan 2 350. Eniten todistuksia annettiin musiikin perustason opintojen ja kuvataiteen perusopintojen suorittamisesta. Musiikissa annettiin myös musiikkiopistotason päätötodistuksia ja kuvataiteessa ja tanssissa syventävien opintojen päätötodistuksia.

TAULUKKO 17. Päätötodistusten määrä taiteenaloittain lukuvuonna 2004 - 2005, laaja oppimäärä.

Taiteenala	Päätötodistusten määrä		
	Perusopinnot/ musiikin perustaso	Syv. opinnot/ musiikki- opistotaso	Kaikkiaan
Arkkitehtuuri			
Kuvataide	393	43	436
Käsityö	59		59
Musiikki	1 426	297	1 723
Tanssi	87	22	109
Teatteritaide	23		23
Yhteensä	1 988	362	2 350

Vastausten mukaan sellaisia oppilaita, jotka olivat jo saaneet laajan oppimäärän syventävien opintojen tai musiikkiopistotason päätötodistuksen opiskeli lukuvuonna 2004 - 2005 yhteensä 70 oppilaitoksessa. Näitä oppilaita oli 62 musiikkioppilaitoksessa, kolmessa tanssioppilaitoksessa ja viidessä kuvataideoppilaitoksessa. Oppilaita oli yhteensä 304 ja heistä 253 opiskeli musiikkia, 16 tanssia ja 35 kuvataidetta.

6.3 Yksilöllistetty opetus ja oppimäärä

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa 2002 todetaan, että "Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastamaan oppilaan edellytyksiä."

Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista 25 ilmoitti, että oppilaitoksessa on laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa oppilas tai oppilaita, joiden osalta oppimäärää ja opetusta on yksilöllistetty. Näistä 24 oli musiikkioppilaitoksia ja yksi kuvataideoppilaitos.

6.4 Opintojen keskeyttäminen

6.4.1 Opintonsa keskeyttäneiden määrä

Oppilaitoksilta kysyttiin myös laajan oppimäärän opintonsa keskeyttäneiden oppilaiden määrää lukuvuonna 2003 - 2004. Opintonsa keskeyttäneeksi määriteltiin oppilas, joka oli aloittanut opintonsa, mutta ei ollut saanut niistä päättötodistusta keskeytettyään opintonsa oppilaitoksessa.

TAULUKKO 18. Laajan oppimäärän opintonsa keskeyttäneiden oppilaiden määrä taiteenaloittain lukuvuonna 2004 - 2005.

Taiteenala	Keskeyttäneiden määrä		
	Perusopinnot/ musiikin perustaso	Syv. opinnot/ musiikki- opistotaso	Kaikkiaan
Arkkitehtuuri			
Kuvataide	312	197	509
Käsityö	321	13	334
Musiikki	2 412	288	2 700
Tanssi	107	9	116
Teatteritaide	134	45	179
Yhteensä	3 286	552	3 838

Laajan oppimäärän opintonsa keskeyttäneitä oppilaita oli vastausten mukaan lähes kaikissa oppilaitoksissa. Perusopinnot/musiikin perustason opinnot keskeyttäneitä oppilaita oli kuitenkin useammassa oppilaitoksessa kuin syventävät opinnot/musiikkiopistotason opinnot keskeyttäneitä. Kaikkiaan laajan oppimäärän perusopinnot/musiikin perustason opinnot tai syventävät opinnot/musiikkiopistotason opinnot keskeytti 3 838 oppilasta lukuvuonna 2004 - 2005. Keskeyttäneiden prosentuaalinen osuus kaikista laajan oppimäärän perusopinto-

---

jen/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason oppilaista oli 9,2 %. Pojista opintonsa keskeytti 9,4 % ja tytöistä 8,2 %.

6.4.2 Opintojen keskeyttämisen syitä

Vastaajilta kysyttiin kahta yleisintä syytä siihen, miksi oppilaat lopettavat laajan oppimäärän opintonsa ennen päättötodistuksen saamista. Syitä kysyttiin perusopintojen/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason osalta erikseen. Muutama oppilaitos ilmoitti, että oppilaitoksessa ei ole opintonsa keskeyttäneitä lainkaan tai ei juuri lainkaan.

Perusopintojen/musiikin perustason opintojen keskeyttäminen

Kaikilla taiteenaloilla syyt opintojen keskeyttämiseen arvioitiin hyvin samankaltaisiksi. Perusopinnoissa/musiikin perustasolla syiksi mainittiin selvästi useimmin muut harrastukset ja motivaation tai kiinnostuksen puute. Myös koulunkäynti, ajanpuute sekä muutto toiselle paikkakunnalle mainittiin usein syinä perusopintojen/musiikin perustason opintojen keskeyttämiseen.

Musiikissa syitä luonnehdittiin edellä mainittujen syiden lisäksi seuraavasti:

- oppilaiden ensisijaisena tavoitteena oleva soittotaidon hankkiminen toteutuu, vaikka päättötodistus jäisi puuttumaan
- nuorison valtakulttuuri ei tue perinteistä opiskelua
- kaveripiiri ja murrosikä
- taloudelliset ongelmat
- oppimisen velvoitteet ja tutkintojärjestelmä
- opetuksen sisältö ei aina vastaa oppilaan odotuksia
- kyvyttömyys pitkäjänteiseen harjoitteluun
- oppilaalta puuttuvat edellytykset suoriutua laajasta oppimäärästä
- haluttomuus osallistua yleisten aineiden tai musiikin perusteiden opetukseen
- yhteiskunnassamme lasten ja nuorten harrastusten suuntautuminen passiivoivaan suuntaan.

Tanssissa yhdeksi syyksi opintojen keskeyttämiseen mainittiin myös lajin kokeilu ja lajivalinnat.

Kuvataiteessa keskeyttämisen syiksi mainittiin myös seuraavat:

- ikäkauteen liittyvät toveripiirin valinnat, esimerkiksi pallopelit ja palloilulajit
- kuljetusvaikeudet
- opiskelu ei ollut omakohtainen valinta.

Syventävien opintojen/musiikkiopistotason opintojen keskeyttäminen

Syventävissä opinnoissa/musiikkiopistotasolla keskeyttämisen syyt näyttävät vastausten mukaan olevan jonkin verran erilaisia kuin perusopinnoissa/musiikin perustasolla. Selvästi useimmin syiksi mainittiin opiskelu tai koulunkäynti, muiden opiskelujen alkaminen sekä muutto toiselle paikkakunnalle. Motivaation puute ja muut harrastukset nousivat esiin selvästi harvemmin kuin perusopinnois-

---

---

sa/musiikin perustasolla. Myös harrastuksen vaatavuus mainittiin joissakin vastauksissa keskeyttämisen syyksi.

Musiikkiopistotason opintojen keskeyttämiseen mainittiin lisäksi seuraavia syitä:

- saavutettu riittävät taidot jatkaa harrastusta itsenäisesti
- koulun päättyessä harrastus musiikkioppilaitoksessa päättyy, mutta kaikkia musiikin perusteitten osia ei ole vielä tehty
- oppilas lisää perustason osaamista, mutta ei tee kaikkia päättösuorituksia
- tarvittavan lahjakkuuden puute, ahkeruuden, aktiivisuuden ja sitoutumisen puute
- elämänarvojen uudelleenmäärittäminen
- lisääntynyt itsekriittisyys
- armeija.

Kuvataiteessa syiksi syventävien opintojen keskeyttämiseen mainittiin myös seuraavat:

- tulevaisuuteen liittyä muita valintoja
- portfolio työtä ei koeta mielekkääksi, oppilaan näkemyksen mukaan niitä tehdään jo koulussa tarpeeksi
- oppilaat reagoivat tavoitteellisuuteen joissakin tapauksissa kielteisesti. Koulu on niin vaativaa, etteivät he jaksa "suorittaa"
- oppilaan mielikuva työpajoista osoittautui vääräksi
- riittävän pitkä ajanjakso yhden ja saman harrastuksen parissa.

7 OPPILASMAKSUT

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 12 §:n 1 momentin (muutettu lailla 518/2000) mukaan oppilailta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja. Koulutuksen järjestäjänä toimiva kunta voi määrätä omasta kunnasta tulevalta oppilaalta perittävän maksun erisuuruiseksi kuin muulta oppilaalta perittävän maksun. Lisäksi jos muu koulutuksen järjestäjä kuin valtion oppilaitos on tehnyt yhden tai useamman kunnan tai muun koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten jakamisesta, voidaan oppilasmaksut määrätä erisuuruiseksi sopimuksen piiriin kuuluvien ja muiden oppilaiden osalta.

Kyselyssä pyrittiin selvittämään lukukausimaksujen suuruutta kevätlukukaudella 2005 sekä vapaaoppilaspaikkojen suhteellista osuutta oppilaspaikoista. Laajan oppimäärän osalta lukukausimaksutiedot pyydettiin eriteltyinä taiteenaloittain varhaisiän kasvatukseen, perusopintoihin/musiikin perustasoon sekä syventäviin opintoihin/musiikkiopistotasoon. Jos lukukausimaksu vaihtelee, pyydettiin ilmoittamaan vaihteluväli (minimi - maksimi) sekä vaihtelun perusteet. Yleisen oppimäärän opetuksesta kysyttiin lukukausimaksun minimiä ja maksimia sekä mahdollisten vapaaoppilaspaikkojen osuutta oppilaitoksen oppilaspaikoista.

7.1 Lukukausimaksut musiikin laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa

Musiikin varhaisiän kasvatuksen lukukausimaksun ilmoitti 83 oppilaitosta. Näistä 26 ilmoitti lukukausimaksun, joka oli kaikille sama. Vastaajista 57 ilmoitti, että lukukausimaksu vaihtelee. Kaikille sama varhaisiän musiikkikasvatuksen lukukausimaksu oli tavallisimmin 51 - 100 euroa, keskiarvo 80,6 euroa. Vaihteluvälillä ilmoitetuista lukukausimaksuista tavallisimpia olivat 50 eurosta 150 euroon vaihtelevat maksut. Tähän ryhmään luokiteltujen lukukausimaksujen maksimit olivat useimmiten enintään 110 euroa, ja vain muutamissa tapauksissa tätä korkeampia.

Ryhmään ”Muu” sijoittui 12 oppilaitosta. Niissä minimi- ja maksimilukukausimaksut eivät mahtuneet käytettyyn ryhmittelyyn.

Vastausten mukaan musiikin varhaiskasvatuksessa oppilaalle edullisin vaihtoehto oli 33 euron lukukausimaksu ja kallein vaihtoehto oli 230 euron lukukausimaksu.

TAULUKKO 19. Lukukausimaksut musiikin laajan oppimäärän opetuksessa kevätlukukaudella 2005 maksun suuruuden mukaan ryhmiteltyinä.

Lukukausimaksut ryhmiteltyinä suuruuden mukaan kevätlukukaudella 2005	Varhaisiän kasvatus	Musiikin perustaso	Musiikkiopistotaso
A. Lukukausimaksu ilman vaihtelua			
Enintään 50 euroa	2		
51 - 100 euroa	20	2	1
101 - 150 euroa	3	14	14
151 - 200 euroa		9	12
201 - 250 euroa	1	6	8
251 - 300 euroa		4	3
301 - 350 euroa		6	7
Yli 350 euroa		1	3
Yhteensä	26	42	48
Lukukausimaksujen keskiarvo	80,6 euroa	195,6 euroa	208,7 euroa
B. Vaihteluvälillä (minimi - maksimi) ilmoitetut lukukausimaksut ryhmiteltyinä luokkiin (minimi vähintään - maksimi enintään), joihin ne mahtuvat			
0 - enintään 100 euroa	5	2	2
Vähintään 50 - enintään 150 euroa	38	4	1
Vähintään 100 - enintään 200 euroa	2	12	12
Vähintään 150 - enintään 250 euroa		7	7
Vähintään 200 - enintään 300 euroa		2	3
Vähintään 250 - enintään 350 euroa			1
Vähintään 300 - enintään 400 euroa		3	
Muu	12	11	4
Yhteensä	57	41	30
C. Vastaajia yhteensä	83	83	78

Musiikin perustason lukukausimaksunsa ilmoitti 83 oppilaitosta. Näistä 42 oppilaitoksessa maksu oli sama kaikille ja 41 oppilaitoksessa lukukausimaksu vaihteli. Kaikille saman lukukausimaksun keskiarvo oli 195,6 euroa ja eniten oppilaitoksia oli maksuryhmässä 101 - 150 euroa. Niistä 41 oppilaitoksesta, joissa lukukausimaksu vaihteli, 12 sijoittui ryhmään 100 - 200 euroa. Yhdentoista oppilaitoksen lukukausimaksujen minimi- ja maksimiarvot eivät sopineet käytettyyn luokitteluun. Ne on sijoitettu taulukossa ryhmään ”Muu”.

Selvityksen aineistossa edullisin musiikin perustason lukukausimaksu oli 35 euroa. Kallein lukukausimaksu oli 370 euroa lukukaudessa.

Musiikkiopistotason laajan oppimäärän lukukausimaksun ilmoitti yhteensä 78 oppilaitosta. Lukukausimaksu oli 48 oppilaitoksessa sama kaikille oppilaille, ja se vaihteli 30 oppilaitoksessa. Oppilaitoksissa, joissa lukukausimaksu oli sama kaikille, musiikkiopistotason lukukausimaksun keskiarvo oli 208,7 euroa (edullisin 85 euroa ja kallein 420 euroa). Oppilaitoksissa, joissa lukukausimaksu vaihteli, lukukausimaksut sijoittuivat useimmin vaihteluvälille 100 - 200 euroa.

Vastausten mukaan edullisimmat syventävät opinnot maksoivat 35 euroa lukukaudessa ja kalleimmat 420 euroa lukukaudessa.

Lukukausimaksun vaihtelun peruste oli yleisimmin opetuksen määrä (oppitunnin pituus, opetuskertojen määrä viikossa, pääaine-/sivuaineopinnot). Yleisesti mainittu peruste olivat myös sisaralennukset. Muina perusteina mainittiin muun muassa erilainen maksu sopimuskunnissa ja muissa kunnissa, ulkopaikkakuntalaisten lisämaksu, yhden toimipisteen erilainen maksu, bändikoulun muuta alemmat maksut ja ryhmätunnit.

Selvityksen aineistossa mukana olevista musiikkioppilaitoksista 55,3 % ilmoitti, että laajan oppimäärän opetuksessa on vapaaoppilaspaikkoja. Käytössä oli myös oppilaspaikkoja, joista perittiin puolet lukukausimaksusta.

TAULUKKO 20. Vapaaoppilaspaikkojen prosentuaalinen osuus musiikkioppilaitosten laajan oppimäärän oppilaspaikoista.

Vapaaoppilaspaikkojen osuus (%) oppilaitoksen laajan oppimäärän oppilaspaikoista	Musiikkioppilaitokset, joissa oli vapaaoppilaspaikkoja	
	Lukumäärä	%
alle 2 %	11	23,4
2,0 - 3,9 %	13	27,7
4,0 - 5,9 %	16	34,0
6,0 - 7,9 %	2	4,3
8,0 - 9,9 %	0	0,0
Vähintään 10,0 %	5	10,6
Yhteensä	47	100,0

Musiikkioppilaitoksissa vapaaoppilaspaikkojen osuus oli tavallisimmin 4 - 6 % laajan oppimäärän oppilaspaikoista. Neljässä oppilaitoksessa vapaaoppilaspaikkojen osuus oli 10 % ja yhdessä 15 %.

7.2 Lukukausimaksut muiden taiteenalojen kuin musiikin laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa

Kuvataide

Kuvataiteen laajan oppimäärän varhaisiän opinnoissa oli kevätlukukaudella 2005 yleensä oppilaitoksen kaikille oppilaille sama lukukausimaksu. Tämän lukukausimaksun keskiarvo oli 131,1 euroa. Lukukausimaksu vaihteli vain yhdessä oppilaitoksessa. Edullisin lukukausimaksu oli 70 euroa ja kallein 326 euroa.

Kuvataiteen perusopinnoissa lukukausimaksu oli oppilaitoksen oppilaille sama seitsemässä oppilaitoksessa, ja se vaihteli kuudessa oppilaitoksessa. Kaikille saman lukukausimaksun keskiarvo oli 128,6 euroa. Edullisin maksu oli 34 euroa ja kallein 326 euroa. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta lukukausimaksu oli enintään 160 euroa.

Kuvataiteen syventävien opintojen lukukausimaksu oli yhdeksässä oppilaitoksessa sama kaikille oppilaille. Näissä oppilaitoksissa lukukausimaksun keskiarvo oli 140,0 euroa. Neljässä oppilaitoksessa maksu vaihteli. Edullisin maksu oli 43 euroa ja kallein 326 euroa. Yhtä oppilaitosta lukuun ottamatta maksu oli enintään 200 euroa.

Kuvataiteen opetusta antavissa oppilaitoksissa lukukausimaksun vaihtelun perusteeksi ilmoitettiin opetuksen määrä (oppituntien kesto, opetuskertojen määrä viikossa) sekä sisaralennukset.

TAULUKKO 21. Lukukausimaksut kuvataiteen ja tanssin laajan oppimäärän opetuksessa kevätlukukaudella 2005 maksun suuruuden mukaan ryhmiteltynä.

Lukukausimaksut ryhmiteltynä suuruuden mukaan kevätlukukaudella 2005	Kuvataide			Tanssi		
	Varh.iän kasvatus	Perus-opinnot	Syvent. opinnot	Varh.iän kasvatus	Perus-opinnot	Syvent. opinnot
A. Lukukausimaksu ilman vaihtelua						
Enintään 50 euroa		1	1		1	
51 - 100 euroa	4	2	2	6	2	1
101 - 150 euroa	4	3	3	5	1	1
151 - 200 euroa			2	2	1	1
201 - 250 euroa					2	1
251 - 300 euroa					1	2
301 - 350 euroa	1	1	1			2
Yli 350 euroa						
Yhteensä	10	7	9	13	8	8
Lukukausimaksujen keskiarvo	131,1 €	128,6 €	140,0 €	108,0 €	149,6 €	229,9 €
B. Vaihteluvälillä (minimi - maksimi) ilmoitetut lukukausimaksut ryhmiteltynä luokkiin (minimi vähintään - maksimi enintään), joihin ne mahtuvat						
0 - enintään 100 euroa						
Vähintään 50 - enintään 150 euroa		1		2	5	
Vähintään 100 - enintään 200 euroa	1	4	1	2	2	1
Vähintään 150 - enintään 250 euroa		1	3	1	1	
Vähintään 200 - enintään 300 euroa						
Vähintään 250 - enintään 350 euroa						
Vähintään 300 - enintään 400 euroa						
Muu				3	4	6
Yhteensä	1	6	4	8	12	7
C. Vastaajia yhteensä	11	13	13	21	20	15

Kuvataiteen sekä kuvataiteen ja arkkitehtuurin opetusta antavista oppilaitoksista kuusi (46,2 %) ilmoitti, että oppilaitoksessa on vapaaoppilaspaikkoja. Viidessä vapaaoppilaspaikkojen osuus oppilaitoksen oppilaspaikoista oli alle neljä prosenttia ja yhdessä seitsemän prosenttia.

Tanssi

Tanssin varhaisiän opetuksen lukukausimaksun ilmoitti kaikkiaan 21 oppilaitosta. Kolmessatoista oppilaitoksessa lukukausimaksu oli sama kaikille varhaisiän opetuksen oppilaille. Maksun keskiarvo oli 108,0 euroa. Lukukausimaksu vaihteli

kahdeksassa oppilaitoksessa. Edullisin maksu oli 59 euroa, kallein 360 euroa. Tavallisesti varhaisiän opetuksen lukukausimaksu oli alle 150 euroa.

Tanssin perusopetuksessa oli oppilaitoksen oppilaille sama lukukausimaksu kahdeksassa oppilaitoksessa. Lukukausimaksun keskiarvo näissä oppilaitoksissa oli 149,6 euroa. Kaksitoista oppilaitosta ilmoitti lukukausimaksun vaihtelevan. Edullisin lukukausimaksu oli 45 euroa ja kallein 420 euroa.

Tanssin syventävien opintojen lukukausimaksun ilmoitti viisitoista oppilaitosta. Kahdeksassa oppilaitoksessa maksu oli sama kaikille. Sen keskiarvo oli 229,9 euroa. Seitsemän oppilaitoksen lukukausimaksussa oli vaihtelua. Edullisin oppilasmaksu oli 96 euroa, kallein 500 euroa.

Lukukausimaksun vaihtelun yleisin peruste tanssissa oli opetuksen määrä (oppituntin pituus, tuntien määrä viikoittain). Muina vaihtelun perusteina mainittiin ryhmän koon vaihtelu ja kahden taiteenalan opiskelu.

Tanssioppilaitoksista neljä (66,7 % selvityksen aineiston tanssioppilaitoksista) ilmoitti, että laajan oppimäärän opetuksessa on vapaaoppilaspaikkoja.

Arkkitehtuuri, käsityö ja teatteritaide

Arkkitehtuurissa, käsityössä ja teatteritaiteessa selvityksessä mukana olevia oppilaitoksia oli varsin vähän. Arkkitehtuurissa perusopintojen lukukausimaksuksi ilmoitettiin 130 euroa ja syventävien opintojen 140 euroa. Käsityön varhaisiän opetuksessa maksujen suuruus oli 55 - 110 euroa, perusopinnoissa 55 - 135 euroa ja syventävissä opinnoissa 110 - 135 euroa. Teatteritaiteen perusopinnoissa lukukausimaksu oli 100 euroa ja syventävissä opinnoissa 109 - 126 euroa.

7.3 Lukukausimaksut yleisen oppimäärän mukaisessa opetuksessa

Kysymykseen yleisen oppimäärän opetuksessa kevätlukukaudella 2005 perittävistä lukukausimaksuista vastasi 17 oppilaitosta. Oppilaitoksia pyydettiin ilmoittamaan lukukausimaksun minimi ja maksimi. Minimi- ja maksimilukukausimaksujen ero vaihteli nolasta 365 euroon, keskimäärin ero oli runsaat 81 euroa. Kolmessa oppilaitoksessa käytössä oli kaikille oppilaille sama lukukausimaksu.

TAULUKKO 22. Lukukausimaksut taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvissa oppilaitoksissa kevätlukukaudella 2005.

Lukukausimaksu yleisen oppimäärän opetuksessa	Oppilaitokset lukukausimaksun minimin ja maksimin mukaan	
	Minimi	Maksimi
Enintään 50 euroa	3	1
51 - 100 euroa	6	4
101 - 150 euroa	2	2
151 - 200 euroa	4	4
201 - 250 euroa		
251 - 300 euroa	1	1
301 - 350 euroa	1	1
Yli 350 euroa		4
Yhteensä	17	17

Lukukausimaksujen minimien keskiarvo oli 126,5 euroa ja maksimien keskiarvo 208,1 euroa.

Neljä oppilaitosta ilmoitti, että yleisen oppimäärän opetuksessa oli vapaaoppilaspaikkoja.

8 OPPILAITOKSEN ITSEARVIOINTI

Koulutuksen arvioinnista säädetään taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 7 §:ssä ja oppilasarvioinnista 8 §:ssä. Lain 7 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Kyselyssä oppilaitoksilta pyydettiin lyhyttä tiivistä kuvausta siitä, miten oppilaitos toteuttaa itsearviointia. Itsearviointiin liittyviä tietoja ilmoitti yhteensä 103 oppilaitosta. Kuvaukset olivat hyvin erilaisia ja niitä oli laadittu toisistaan poikkeavista näkökulmista. Vastauksista tulivat esille kuitenkin oppilaitosten itsearvioinnin yleisimmät piirteet.

Vastausten mukaan oppilaitokset toteuttavat itsearviointia säännöllisesti ainakin jossakin muodossa. Vastauksissa tuotiin esille, että itsearviointi on normaalia toimintaa ja kehittämistä. Osa oppilaitoksista tekee itsearviointia vuosittain ja osa tietyin vuosivälein (joka toinen vuosi tai kahden, kolmen taikka neljän vuoden välein). Osa on tehnyt tavallista laajempia arviointeja tiettyinä vuosina, ja kerännyt muulloin tavanomaista palautetta ja kehittänyt toimintaansa.

Läheskään kaikki vastaajat eivät maininneet erikseen itsearviointin kohdetta. Osa vastaajista ilmoitti kohdentavansa arviointia eri vuosina eri asioihin. Jos kohde oli erikseen mainittu, niin se oli useimmin opetussuunnitelman toteutumisen seuranta tai opetus yleensä. Esille tulivat myös muun muassa taiteellinen toiminta, johtaminen, työssä jaksaminen sekä oppilaiden ja opettajien viihtyminen.

Kaikkiaan noin kaksi kolmasosaa vastanneista ilmoitti hankkivansa kirjallista palautetta erillisillä kyselyillä. Tavallisimmin palautetta pyydetään oppilailta. Heille tehdään joko kyselyjä tai palautetta pyydetään esimerkiksi oppilaiden ilmoittautuessa musiikkiopistotason opintoihin. Oppilaitokset tekevät kyselyjä myös huoltajille, oppilaitosjohdolle, opettajille ja muulle henkilökunnalle ja jotkut myös sidosryhmille.

Yleiseksi itsearviointitiedon hankkimistavaksi ja itsearviointimenettelyksi mainittiin rehtorin ja henkilökunnan kehityskeskustelut. Monet vastaajat toivat esille myös tasokokeiden ja tutkintojen suorittamisen sekä näyttelyiden yhteydessä käytävät keskustelut ja saatavat palautteet. Muutamaiset oppilaitokset ilmoittivat hankkivansa suullista palautetta haastatteluina. Yksi oppilaitos ilmoitti, että sillä on myös palautelaatikko sekä palautemahdollisuus Internetissä.

Itsearviointin välineinä mainittiin talousarvion seuranta, selvitykset tilintarkastajille, toimintakertomukset ja toimintasuunnitelmat sekä muut oppilaitoksen ylläpitäjälle annettavat tilanneselitykset ja tiedot. Osa seuraa esimerkiksi oppilaitokseen pyrkivien ja otettujen määriä, suoritettujen tutkintojen määriä, opintonsa keskeyttäneiden määriä ym.

Itsearviointitietoja käsitellään ja analysoidaan yleisesti opettajien kokouksissa, opettajakollegioiden kokouksissa tai vastaavissa. Useissa vastauksissa nousi esille opettajakollegioiden rooli itsearvioinnissa. Joissakin oppilaitoksissa on erikseen muodostettuja arviointiryhmiä, jotka koostavat ja/tai valmistelevat itsearviointimateriaalia jatkokäsittelyä varten. Osa vastaajista ilmoitti, että oppilaitoksessa pidetään arviointi- tai palauteseminaareja, arviointikokouksia, kehittämis- ja suunnittelupäiviä, strategiapäiviä, koulutustilaisuuksia tai vastaavia. Muutamaiset vastaajat mainitsivat erikseen johtoryhmän ja johtokunnan olevan mukana arvioinnissa.

Eräät oppilaitokset ilmoittivat toteuttavansa laatujärjestelmän mukaista arviointia. Nämä oppilaitokset olivat joko konservatorioita tai oman kuntansa laatujärjestelmäärvioinnissa mukana olevia musiikkiopistoja.

Muutamissa oppilaitoksissa korkeakouluopiskelijat ovat tehneet opinnäytteinään itsearviointiin/arviointiin liittyviä selvityksiä ja tutkimuksia.

---

9 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

9.1 Vastaaajien näkemyksiä tärkeimmistä kehittämiskohteista

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaan koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa 2002 todetaan, että oppilaitoksen opetussuunnitelma on keskeisin ja tärkein väline oppilaitoksen opetustyön kehittämisessä. Opetussuunnitelmassa otetaan huomioon muun muassa oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, kansalliset ja kansainväliset muutokset ja kehittämistarpeet sekä oppilaitoksen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluville taiteen perusopetuksen oppilaitoksille tehdyssä kyselyssä vastaajia pyydettiin mainitsemaan mielestään 1-3 tärkeintä taiteen perusopetuksen kehittämiskohdetta lähivuosina. Esimerkkinä kyselylomakkeessa mainittiin jokin taiteen perusopetuksen lainsäädäntöön liittyvä kehittämistarve.

Lähes kaikki vastaajat olivat esittäneet kehittämiskohteita, useimmin vastauksiin oli kirjattu kolme kohdetta. Noin puolet vastaajista oli tarkastellut kehittämiskohteita oman oppilaitoksen näkökulmasta ja puolet yleisemmin taiteen perusopetuksen näkökulmasta.

Useimmin vastauksissa nousi esiin taiteen perusopetuksen rahoitus, jonka oli tavalla tai toisella maininnut noin kolmasosa vastaajista. Vastaajat olivat kuvanneet rahoitukseen liittyviä kehittämistarpeita muun muassa seuraavasti:

- yksikköhinnan nostaminen ja valtion maksuosuuden prosentuaalinen nostaminen
  - opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan oppilaitoksen tuntimäärän nostaminen oikealle tasolle
  - taiteen perusopetuksen saatavuuden ja rahoituksen turvaaminen kaikissa kunnissa
  - yleisen oppimäärän (musiikki) valtiosuusperusteet
  - opetustuntikohtaisen valtiosuuden saaminen laajemmin muille taiteenaloille kuin musiikkiin
  - taloudelliset resurssit turvattava; jatkuvat supistukset vaikeuttavat perustehtävän toteuttamista kehittämisestä puhumattakaan
  - valtiosuuksien lisääminen (sekä tuntiperusteisen että harkinnanvaraisen)
  - yleisen oppimäärän opetuksen lisääminen uusien rahoitusmallien selkiytymisen mukaisesti
  - musiikin yleisen oppimäärän opettaminen musiikkiopistoille ja siihen oma rahoitus
  - erillishoitusmahdollisuus harvaan asutuille alueille (suuret matkakulut toimipisteisiin)
  - avoimen opetuksen tukeminen - periaate musiikki kuuluu kaikille.
-

Omina kokonaisuuksinaan nousivat vastauksissa esille opetuksen sisältöjen/eri oppiaineiden opetuksen kehittäminen, yhteistyön kehittäminen, yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen kehittäminen, oppilasarvioinnin kehittäminen sekä musiikissa yhteismusisoinnin kehittäminen. Näiden lisäksi vastaajat kuvasivat monenlaisia kehittämistarpeita, jotka olivat eri vastaajilla erilaisia.

Musiikissa opetuksen sisältöjen/eri oppiaineiden opetuksen kehittämistarpeet liittyivät rahoituksen jälkeen seuraavaksi yleisimmin musiikin perusteiden opetuksen integroimiseen instrumenttiopetukseen, improvisoinnin ja vapaan säestyksen opetukseen sekä yhteismusisointiin. Yhteistyön kehittämisen yhteydessä mainittiin yleensä peruskoulu sekä muut taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset. Myös sävellysopetuksen kehittäminen kuului muutamassa musiikkioppilaitoksessa lähivuosien kehittämiskohteisiin. Eri musiikin lajien (pop/jazz, kansanmusiikki) opetuksen kehittäminen mainittiin myös muutamissa vastauksissa samoin kuin opetuksen ja oppimäärän yksilöllistäminen. Erityisesti musiikkioppilaitosten vastauksissa oli kiinnitetty huomiota myös yleisen oppimäärän opetuksen kehittämiseen.

Musiikissa vastaajat kuvasivat lähivuosien kehittämiskohteita muun muassa seuraavasti:

- uusien oppilaiden sisäänottojärjestelmien kehittäminen
- laajan ja yleisen opetussuunnitelman häilyvän rajapinnan selkiyttäminen, tarvitaanko yleistä opetussuunnitelmaa?
- musiikkioppilaitosten ja kansalais- ja työväenopistojen työnjaon selkiyttäminen; kunnille opistojen opetus edullisempaa, mikä vaarantaa musiikkioppilaitoskentän tulevaisuuden
- uusien opetussuunnitelmien menestyksekkäs soveltaminen käytäntöön (erityisesti musiikin perusteiden opetus)
- pyritään keksimään keinoja, joilla saataisiin poikien motivaatiota lisättyä
- ryhmäopetusmuotojen kehittäminen yksilöopetuksen rinnalle
- laki liberaalimpaan muotoon/resursseja myös taiteen perusopetuksen muihin osa-alueisiin kuin musiikkiin.

Aina eivät vastaajien näkemykset samastakaan kehittämiskohteesta olleet samansuuntaisia: Yksi vastaaja arvioi, että taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän "opetussuunnitelman perusteet ovat kammottavat, utopistiset ja vailla yhteyttä käytäntöön." Kun taas toinen vastaaja totesi, että "Mielestäni taiteen perusopetuksen lainsäädännön puitteissa tapahtuva musiikkiopisto-opetus toteutuu hyvin. Toimintaa säätelevät normit ovat toimivat. Toiminta pystytään järjestämään järkevästi."

Visuaalisissa taiteissa ja tanssissa kehittämiskohteena oli rahoituksen jälkeen seuraavaksi useimmin mainittu oppilasarviointi ja päättötyöt. Visuaalisissa taiteissa kehittämiskohteita kuvattiin myös muun muassa seuraavasti:

- kansainvälinen toiminta ja yhteistyö
  - opettajien pätevytyminen/koulutus
  - taiteen perusopetuksen rekisterin ylläpitäminen
  - kouluhallinnossa tiedon keräys eri sidosryhmien tarpeisiin
-

-
- pedagogisia kehittämiskohteita: poikien opetus, kestävä kehitys ja ekologisuus taideopetuksessa
  - laajan oppimäärän suorittaneiden oppilaiden opintojen hyväksilukeminen tärkeä asia jatko-opintojen kannalta.

9.2 Muita selvityksen yhteydessä esiin nousseita kehittämistarpeita

Selvityksen yhteydessä nousi esille taiteen perusopetusta koskevan järjestelmän monimutkaisuus ja vaikeaselkoisuus. Useat koulutuksen järjestäjät, joille kysely meni tiedoksi, olivat lähettäneet kyselyn edelleen toimenpiteitä varten sellaisille tahoille, joita kysely ei koskenut. Opetushallitukseen tuli puhelinkyselyjä asiasta, ja myös muutamia täytettyjä vastauslomakkeita sellaisilta oppilaitoksilta, jotka eivät kuuluneet kyselyn piiriin.

Selvitykseen liittyvissä tiedusteluissa kävi ilmi, että oppilaitoksissa ei aina tiedetä, minkä laajuisen oppimäärän mukaan koulutus järjestetään. Epäselvyyttä asiasta oli myös eräissä sellaisissa tapauksissa, joissa oppimäärän laajuus on erikseen määrätty koulutuksen järjestämisluvassa. Muutama oppilaitos ilmoitti antavansa opetusta myös kunnassa, jota ei ole mainittu järjestämisluvassa. Koulutuksen järjestämislupaa ja siihen sisältyviä määräyksiä ei siis aina tunneta.

Laajan ja yleisen oppimäärän roolit rinnakkaisina oppimäärinä eivät aina hahmottu selkeästi. Oppilaitosten antamissa avovastauksissa tuotiin esille muun muassa, että "Laajan ja yleisen oppimäärän eroa ja tehtäviä tulisi mahdollisimman nopeasti selventää." Vastauksissa toivottiin myös laajan ja yleisen oppimäärän rajapinnan selkiyttämistä ja kysyttiin tarvitaanko yleisen oppimäärän opetussuunnitelmaa. Yhtenä kehittämiskohteena mainittiin "sen selventäminen, kuka myöntää luvan taiteen perusopetuksen järjestämiseen yleisessä/laajassa oppimäärässä, opetusministeriö vai kunta". Myöskään koulutuksen järjestäjät eivät aina hahmota taiteen perusopetuksen yleistä ja laajaa oppimäärää erillisinä.

Vaikeuksia yleisen ja laajan oppimäärän hahmottamisessa ja muissakin hallinnollisissa kysymyksissä on ilmennyt myös siinä taiteen perusopetuksessa, joka ei kuulu opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin ja jota tämä selvitys ei koskenut.

Taiteen perusopetuksen terminologia on vaikea. Esimerkiksi "Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden/musiikin/tanssin/teatteritaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetus" voi olla sekä opetuksen järjestäjän, sen toteuttajan että oppilaan kannalta mutkikas ja etäinen nimi kiinnostavalle ja hausalle taideharrastukselle. Taiteen perusopetus ja perusopetuksen taideopetus ovat terminologisesti myös kovin lähellä toisiaan.

---

10 YHTEENVETO

Selvityksen aineisto

Selvityksen aineisto koottiin opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaitoksille osoitetulla kyselyllä keväällä 2005. Kyselyyn vastasi 107 kyselyn piiriin kuulunutta oppilaitosta. Vastausprosentti oli 96,4.

Kyselyyn vastanneet oppilaitokset jakautuvat taiteenaloittain siten, että oppilaitoksista 85 antoi musiikin tai musiikin ja tanssin opetusta, 13 kuvataiteen tai kuvataiteen ja arkkitehtuurin opetusta, 6 tanssin opetusta, 2 käsityön ja 1 teatterilmaisun/teatteritaiteen opetusta.

Oppilaitosverkoston toiminta-alue

Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista lähes puolet sijaitsi Etelä-Suomen läänissä ja vajaa kolmannes Uudenmaan maakunnassa. Oppilaitoksia sijaitsi kaikkiaan 71 kunnassa. Päätoimipaikkojen sijaintikunnissa oli yhteensä yli 300 opetuspistettä. Yli puolella oppilaitoksista on sivutoimipaikka päätoimipaikan sijaintikunnan ulkopuolisessa kunnassa. Sivutoimipaikkojen sijaintikunnissa oli yhteensä lähes 300 opetuspistettä. Kaikkiaan opetuspisteitä oli yli 600. Joissakin oppilaitoksissa oli vastausten mukaan opetuspisteitä myös sellaisissa kunnissa, joissa ei koulutuksen järjestämislupien mukaan järjestetä opetusta.

Oppilaat

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa opiskeli syksyllä 2004 kaikkiaan 61 964 oppilasta, joista 59 520 opiskeli laajan oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti. Tyttöjä oli 67,2 % kaikista oppilaista. Tyttöjen osuus vaihteli taiteenaloittain niin, että suhteellisesti eniten tyttöjä oli tanssin opetuksessa ja vähiten arkkitehtuurin opetuksessa.

Selvästi eniten oppilaita oli musiikinopetuksessa (82,3 %). Seuraavaksi eniten oppilaita oli kuvataiteen opetuksessa (9,5 %) ja tanssin opetuksessa (5,7 %). Vähiten oppilaita oli käsityön (1,9 %), teatteritaiteen (0,5 %) ja arkkitehtuurin (vajaa 0,1 %) opetuksessa.

Varhaisiän kasvatuksessa oli lähes kolmannes (32,6 %) kaikista oppilaista. Perusopinnoissa/musiikin perustasolla tai syventävissä opinnoissa/musiikkiopistotasolla opiskeli 67,4 % kaikista oppilaista.

Alle 7-vuotiaiden osuus kaikista oppilaista oli 27,2 %, 7–15-vuotiaiden osuus 56,5 %, 16–18-vuotiaiden 10,8 % ja vähintään 19-vuotiaiden osuus 5,5 % kaikista oppilaista.

Muussa kuin opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvassa opetuksessa oli kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa 6 000 oppilasta.

Oppilaaksiotto

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa oli opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvaan laajan oppimäärän mukaiseen opetukseen hakenut vuonna 2004 yhteensä 19 165 oppilasta. Heistä runsas puolet (58,9 %) oli päässyt aloittamaan opintonsa. Teatteritaiteessa ja tanssissa oli saanut oppilaspaikan suhteellisesti suurempi osa hakijoista kuin muilla taiteenaloilla. Suhteellisesti vaikeinta oli oppilaspaikan saaminen arkkitehtuuriin ja musiikkiin. Yleisen oppimäärän mukaiseen opetukseen hakeneista 380 oppilaasta 74,5 % oli saanut oppilaspaikan ja aloittanut opintonsa.

Oppilaaksiottomenettelyt

Varhaisiän opintoihin oppilaat oli vastausten mukaan otettu kaikilla taiteenaloilla yleensä arvannon tai ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Myös perusopintoihin oppilaat oli yleensä otettu samoin arvannon tai ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Musiikin perustason opintoihin oppilaat oli kuitenkin otettu yleensä yksinomaan pääsykokeen perusteella, samoin tanssin perusopintoihin oli osassa oppilaitoksia otettu oppilaat pääsykokeen perusteella.

Syventävien opintojen oppilaaksiotossa on ollut jonkin verran vaihtelua eri taiteenalojen välillä ja myös taiteenalojen sisällä. Arkkitehtuurin ja kuvataiteen syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu yleisimmin joko arvannon tai ilmoittautumisjärjestyksen perusteella. Käsityön syventäviin opintoihin oppilaaksiotto oli tehty toisessa oppilaitoksessa arpomalla ja toisessa oppilaat olivat jatkaneet opintoja suorittuaan perusopinnot. Musiikkiopistotason opintoihin oppilaat oli otettu yleisimmin pääsykokeen perusteella, myös opintomenestys ja musiikin perustason suorittaminen olivat olleet osassa oppilaitoksia oppilaaksioton perusteina. Tanssin syventäviin opintoihin oppilaat oli otettu tavallisesti ilmoittautumisjärjestyksessä, arvannon perusteella tai perusasteen suorittamisen perusteella ja teatteritaiteessa ilmoittautumisjärjestyksen ja portfolion perusteella.

Opettajat

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa työskenteli syyskuussa 2004 yhteensä 2 117 rehtoria, apulaisrehtoria ja päätoimista opettajaa. Näistä 1 485 oli virkojen tai toimien hoitajia ja 632 päätoimisia tuntiopettajia. Sivutoimisia tuntiopettajia oli 1 758. Päätoimisista opettajista 96,3 % työskenteli musiikkioppilaitoksissa.

Muodollisesti kelpoisista viran- tai toimenhaltijoista runsas kolmannes (36,7 %) oli syntynyt ennen vuotta 1956. Kaikista muodollisesti kelpoisista opettajista tuntiopettajat mukaan lukien tämän ikäisiä oli runsas neljännes (26,8 %). Muiden koulutusmuotojen tapaan viran- tai toimenhoitajat ovat keskimäärin vanhempia kuin tuntiopettajat. Vähintään 50-vuotiaiden suhteellinen osuus opettajista oli suurin musiikki- ja kuvataideoppilaitoksissa.

Opetus ja opinnot

Taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä olevien kyselyyn vastanneiden oppilaitosten opetustuntien määrä oli lukuvuonna 2004 - 2005 yhteensä noin 1 660 678 tuntia (45 minuutin mittaista opetustuntia), joista 1,2 % oli yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Suurin opetustuntimäärä oli musiikissa, jossa myös oppilaitoksia ja oppilaita on enemmän kuin muilla taiteenaloilla. Opetustuntien tarvetta musiikissa lisää myös se, että siinä on muita taiteenaloja selvästi enemmän yksilöopetusta.

Eri taiteenalojen laajan oppimäärän mukaisen opiskelun päättötodistuksia annettiin oppilaitoksissa lukuvuonna 2004 - 2005 yhteensä 2 350. Eniten annettiin musiikin perustason ja kuvataiteen perusopinnot päätötodistuksia. Oppilaita, jotka olivat jo saaneet laajan oppimäärän syventävien opintojen tai musiikkiopistotason päättötodistuksen opiskeli 62 musiikkioppilaitoksessa (253 oppilasta), viidessä kuvataideoppilaitoksessa (35 oppilasta) ja kolmessa tanssioppilaitoksessa (16 oppilasta).

Kyselyyn vastanneista oppilaitoksista 24 musiikkioppilaitoksessa ja yhdessä kuvataideoppilaitoksessa oli laajan oppimäärän opetuksessa oppilas tai oppilaita, joiden osalta oppimäärää ja opetusta oli yksilöllistetty.

Opintojen keskeyttäminen

Kyselylomakkeessa opintonsa keskeyttäneeksi määriteltiin sellainen oppilas, joka oli aloittanut opintonsa, mutta ei ollut saanut niistä päättötodistusta keskeyttämisen opintonsa. Laajan oppimäärän opintonsa keskeyttäneitä oppilaita oli vastauksen mukaan lähes kaikissa oppilaitoksissa. Perusopinnot/musiikin perustason keskeyttäneitä oppilaita oli useammassa oppilaitoksessa kuin syventävät opintot/musiikkiopistotason keskeyttäneitä. Laajan oppimäärän perusopinnot/musiikin perustason tai syventävät opintot/musiikkiopistotason keskeytti yhteensä 3 838 oppilasta lukuvuonna 2004 - 2005. Keskeyttäneiden prosentuaalinen osuus kaikista laajan oppimäärän perusopinnot/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason oppilaita oli 9,2 %. Pojista opintonsa keskeytti 9,4 % ja tytöistä 8,2 %.

Perusopinnot/musiikin perustason opintojen keskeyttämisen syiksi vastaajat arvioivat useimmin muut harrastukset ja motivaation tai kiinnostuksen puutteen. Myös ajanpuute sekä muutto toiselle paikkakunnalle mainittiin usein syynä opintojen keskeyttämiseen. Syventävien opintojen/musiikkiopistotason opintojen keskeyttämisen syiksi mainittiin selvästi useimmin opiskelu tai koulunkäynti, muiden opiskelujen alkaminen sekä muutto toiselle paikkakunnalle.

Oppilasmaksut

Oppilasmaksuja kysyttiin erikseen varhaisiän kasvatuksen, perusopinnot/musiikin perustason sekä syventävien opintojen/musiikkiopistotason osalta. Maksut vaihtelivat eri taiteenaloilla, eri oppilaitoksissa ja eri tasoilla riippuen

---

pääasiassa opetuksen määrästä. Osassa oppilaitoksia oppilasmaksut olivat kaikille samalla opiskelutasolla opiskeleville samansuuruiset.

Itsearviointi

Vastausten mukaan oppilaitokset toteuttavat itsearviointia säännöllisesti ainakin jossakin muodossa. Vastauksissa tuotiin esille, että itsearviointi on osa normaalia toimintaa ja kehittämistä. Osa tekee itsearviointia vuosittain ja osa tiettyin vuosivälein (joka toinen vuosi tai kahden, kolmen taikka neljän vuoden välein). Osa on tehnyt tavallista laajempia arviointeja tiettyinä vuosina, ja kerännyt muulloin tavonomaista palautetta ja kehittänyt toimintaansa.

Toiminnan kehittäminen

Lähes kaikki vastaajat olivat esittäneet kehittämiskohteita, useimmin vastauksiin oli kirjattu kolme kohdetta. Noin puolet vastaajista oli tarkastellut kehittämiskohteita oman oppilaitoksen näkökulmasta ja puolet yleisemmin taiteen perusopetuksen näkökulmasta. Useimmin vastauksissa nousi esiin taiteen perusopetuksen rahoitus, jonka oli tavalla tai toisella maininnut noin kolmasosa vastaajista.

Omina kokonaisuuksinaan nousivat vastauksissa esille opetuksen sisältöjen/eri oppiaineiden opetuksen kehittäminen, yhteistyön kehittäminen, yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen kehittäminen, oppilasarvioinnin kehittäminen sekä musiikissa yhteismusisoinnin kehittäminen. Näiden lisäksi vastaajat kuvasivat monenlaisia kehittämistarpeita jotka olivat eri vastaajilla erilaisia.

Selvityksen yhteydessä nousi esille taiteen perusopetusta koskevan järjestelmän monimutkaisuus ja vaikeaselkoisuus.

Opetushallituksen kannanotto

Opetushallituksen johtoryhmä on käsitellyt selvitystä kokouksessaan 9.2.2006. Johtoryhmän näkemyksen mukaan selvityksessä esille nousseisiin asioihin tulee kiinnittää huomiota ja myös muusta taiteen perusopetuksesta kuin opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvasta tulisi tehdä vastaavanlainen selvitys.

---

10 SAMMANDRAG

Utredningsmaterialet

Utredningsmaterialet samlades in våren 2005 med en enkät till de läroanstalter inom den grundläggande konstundervisningen som får statsandel enligt antalet undervisningstimmar. Enkäten besvarades av 107 läroanstalter. Svarsprocenten var 96,4.

De läroanstalter som besvarade enkäten fördelade sig mellan de olika konstområdena så att 85 av läroanstalterna gav undervisning i musik eller i musik och dans, 13 undervisning i bildkonst eller bildkonst och arkitektur, 6 undervisning i dans, 2 undervisning i slöjd och 1 undervisning i teaterpedagogik/teaterkonst.

Skolnätets verksamhetsområde

Av de läroanstalter som besvarade enkäten fanns närapå hälften i Södra Finlands län och en knapp tredjedel i Nyland. Det fanns läroanstalter i allt som allt 71 kommuner. I huvudorternas kommuner fanns sammanlagt drygt 300 undervisningsställen. Mer än hälften av läroanstalterna hade en undervisningsfilial i en kommun utanför huvudortskommunen. I undervisningsfilialernas kommuner fanns närapå 300 undervisningsställen. Allt som allt uppgick antalet undervisningsställen till över 600. Vissa läroanstalter sade sig även ha undervisningsställen i kommuner där det enligt undervisningstillstånden inte anordnas undervisning.

Eleverna

Vid de läroanstalter som besvarade enkäten studerade hösten 2004 totalt 61 964 elever, av vilka 59 520 enligt fördjupad lärokurs. Av eleverna var 67,2 % flickor. Andelen flickor varierade enligt konstområde så att antalet flickor relativt sett var störst inom undervisningen i dans och minst inom undervisningen i arkitektur.

Klart flest elever fanns inom musikundervisningen (82,3 %). Näst mest elever fanns det inom bildkonstundervisningen (9,5 %) och inom dansundervisningen (5,7 %). Lägst var antalet elever inom slöjdundervisningen (1,9 %), undervisningen i teaterkonst (0,5 %) och undervisningen i arkitektur (knappt 0,1 %).

Närmare en tredjedel av alla elever (32,6 %) fanns på småbarnsstadiet. Av alla elever bedrev 67,4 % grundstudier/musikstudier på grundnivå eller fördjupade studier/studier på musikinstitutsnivå.

Av alla elever var 27,2 % under 7 år, 56,5 % 7–15 år, 10,8 % 16–18 år och 5,5 % minst 19 år.

Av eleverna vid de läroanstalter som besvarade enkäten studerade 6 000 inom någon annan undervisning än sådan som berättigar till statsandel enligt undervisningstimme.

Antagning

De läroanstalter som besvarade enkäten hade år 2004 sammanlagt 19 165 sökande till undervisning enligt fördjupad lärokurs inom den undervisning som berättigar till statsandel enligt antalet undervisningstimmar. Av dessa antogs drygt hälften (58,9 %). Andelen sökande som fick en studieplats var relativt sett större inom teaterkonst och dans än inom de övriga konstområdena. Relativt sett svårast var det att komma in till arkitektur och musik. Av de 380 elever som sökte till undervisning enligt allmän lärokurs hade 74,5 % fått en studieplats och inlett studier.

Antagningsförfaranden

Till studier på småbarnsstadiet hade eleverna inom alla konstområden i allmänhet antagits på basis av lottning eller enligt anmälningensordningen. Också till grundstudier hade eleverna i allmänhet antagits på basis av lottning eller enligt anmälningensordningen. Till musikstudier på grundnivå antogs eleverna dock i allmänhet enbart på basis av inträdesprov, likaså antogs eleverna i en del skolor till dansstudier på grundnivå på basis av inträdesprov.

Antagningen till fördjupade studier varierade något mellan de olika konstområdena och även inom dem. Inom arkitektur och bildkonst skedde antagningen till fördjupade studier i allmänhet på basis av lottning eller enligt anmälningensordningen. Inom slöjd skedde antagningen till fördjupade studier vid den ena läroanstalten genom lottning och vid den andra läroanstalten fortsatte eleverna med fördjupade studier efter att ha slutfört grundstudierna. Till studier på musikinstitutnivå antogs eleverna i allmänhet på basis av inträdesprov, i en del av läroanstalterna var även studieframgången och genomförda grundstudier i musik antagningsgrunder. Inom dansen skedde antagningen till fördjupade studier i allmänhet enligt anmälningensordningen, på basis av lottning eller på basis av slutförda grundstudier och inom teaterkonsten enligt anmälningensordningen samt på basis av portfolio.

Lärare

De läroanstalter som besvarade enkäten hade i september 2004 sammanlagt 2 117 rektorer, biträdande rektorer och lärare i huvudsyssla. Av dessa var 1 485 tjänsteinnehavare eller befattningshavare och 632 timlärare i huvudsyssla. Det fanns 1 758 timlärare i bisyssla. Av lärarna i huvudsyssla arbetade 96,3 % vid musikläroanstalterna.

Av de formellt behöriga tjänsteinnehavarna och befattningshavarna var en dryg tredjedel (36,7 %) födda före år 1956. Av alla de lärare, timlärarna medräknade, som var formellt behöriga, var en dryg fjärdedel (26,8 %) i denna ålder. Liksom inom övriga utbildningsformer var tjänsteinnehavarna och befattningshavarna i genomsnitt äldre än timlärarna. Den relativa andelen minst 50-åriga lärare var störst vid musik- och bildkonstläroanstalterna.

Undervisning och studier

Antalet undervisningstimmar vid de läroanstalter som fick statsandel enligt antalet undervisningstimmar och som besvarade förfrågan uppgick läsåret 2004-2005 till sammanlagt 1 660 678 timmar (undervisningstimmar om 45 minuter), varav 1,2 % var undervisning enligt allmän lärokurs. Störst var timantalet i musik, där det också fanns fler läroanstalter och fler elever än inom de övriga konstområdena. Antalet undervisningstimmar i musik ökas även av att behovet av individuell undervisning där är klart större än inom de övriga konstområdena.

Läroanstalterna utgav läsåret 2004 - 2005 sammanlagt 2 350 avgångsbetyg för undervisning enligt fördjupad lärokurs inom olika konstområden. Flest avgångsbetyg utgavs för musikstudier på grundnivå och grundstudier i bildkonst. Vid 62 musikläroanstalter (253 elever), fem bildkonstläroanstalter (35 elever) och tre dansläroanstalter (16 elever) studerade elever som redan hade fått avgångsbetyg för fördjupade studier eller för studier på musikinstitutsstadiet enligt fördjupad lärokurs.

Av de läroanstalter som besvarade enkäten hade 24 musikläroanstalter och en bildkonstläroanstalt en eller flera elever med individualiserad lärokurs och undervisning i undervisningen enligt fördjupad lärokurs.

Avbrutna studierna

Som en elev som avbrutit studierna definierades i enkäten en elev som hade inlett studier, men inte fått avgångsbetyg eftersom studierna hade avbrutits. Elever som hade avbrutit studier enligt fördjupad lärokurs fanns i så gott som alla läroanstalter. Elever som hade avbrutit grundstudier/musikstudier på grundnivå fanns vid fler läroanstalter än elever som hade avbrutit fördjupade studier/studier på musikinstitutsnivå. Sammanlagt 3 838 elever avbröt grundstudier/studier i musik på grundnivå eller fördjupade studier/studier på musikinstitutsnivån läsåret 2004 - 2005. Av dem som bedrev grundstudier/musikstudier på grundnivå och fördjupade studier/musikstudier på institutsnivå enligt fördjupad lärokurs avbröt 9,2 % studierna. Av pojkarna avbröt 9,4 % studierna och av flickorna 8,2 % .

Som orsak till avbrutna grundstudier/musikstudier på grundnivå angav läroanstalterna oftast andra hobbyer eller bristande motivation och intresse. Andra orsaker var tidsbrist och flyttning till annan ort. Den klart vanligaste orsaken till avbrutna fördjupade studier/studier på musikinstitutsnivå var studier eller skolgång, inledande av andra studier eller flyttning till annan ort.

Elevavgifter

Om elevavgifterna ställdes frågor separat för småbarnsstadiet, grundstudier/musikstudier på grundnivån och fördjupade studier/studier musikinstitutsnivå. Avgifterna varierade från ett konstområde till ett annat, vid olika läroanstalter och på olika nivåer huvudsakligen beroende på andelen undervisning. En del av läroanstalterna hade samma elevavgifter för alla som studerade på samma studienivå.

Självvärdering

Enligt svaren genomför läroanstalterna regelbundet självvärdering i åtminstone någon form. I svaren framhölls att självvärderingen är en del av den normala verksamheten och det normala utvecklandet. En del läroanstalter utför självvärdering årligen och en del med några års mellanrum (vart annat år eller med två, tre eller fyra års mellanrum). En del har genomfört större utvärderingar under vissa år och vid andra tider samlat in vanlig respons och utvecklat verksamheten.

Utvecklande av verksamheten

Närapå alla svarare kom med utvecklingsförslag, det vanligaste var att svaren innehöll tre utvecklingsobjekt. Cirka hälften av svararna betraktade frågan ur den egna läroanstaltens synvinkel och hälften mer generellt ur den grundläggande konstundervisningens synvinkel. Finansieringen av den grundläggande konstundervisningen var den fråga om oftast togs upp i svaren, ca en tredjedel av svararna nämnde denna fråga i ett eller annat sammanhang.

Utveckling av lärostoffet/undervisningen i olika läroämnen, utveckling av samverkan, utveckling av undervisningen enligt allmän lärokurs, utveckling av elevbedömningen och utveckling av sammusicerandet inom musik utgjorde egna helheter i svaren. Utöver dessa beskrevs olika utvecklingsbehov som var olika för olika svarare.

Utredningen visade att systemet för den grundläggande konstundervisningen är komplicerat och svåröverskådligt.

Utbildningsstyrelsens ställningstagande

Utbildningsstyrelsens ledningsgrupp behandlade utredningen vid sitt möte 9.2.2006. Enligt ledningsgruppen bör uppmärksamhet ägnas åt de frågor som kommit fram i utredningen och motsvarande utredning göras om den övriga grundläggande konstundervisningen, som inte berättigar till statsunderstöd enligt antalet undervisningstimmar.

LIITE 1	Opetushallituksen kysely 13/2005	45
LIITE 2	Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin lukuvuonna 2004 - 2005 kuuluneet taiteen perusopetuksen oppilaitokset	57

KYSELY

20.4.2005

13/2005

Opetustuntikohtaisen valtiosuuden
piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen
oppilaitokset

Opetusministeriön ja Opetushallituksen tulossopimus vuodelle 2005

**OPETUSTUNTIKOHTAISEN VALTIONOSUUDEN PIIRIIN KUULUVAN
TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPPILAITOSVERKOSTO**

Opetusministeriön ja Opetushallituksen vuoden 2005 tulossopimuksen mukaan Opetushallitus selvittää taiteen perusopetuksen opetustuntiperusteista valtiosuutta saavan oppilaitosverkon tilanteen.

Selvityksen tiedot kootaan oheisella oppilaitoskohtaisella kyselylomakkeella. Kyselylomake on kaikille taiteenaloille yhteinen. Oppilaitoksen tiedot sivutoimipisteineen annetaan yhdellä pääoppilaitoksen lomakkeella. Lomakkeen täyttää oppilaitoksen rehtori ja se palautetaan oheisessa kuoressa **toukokuun 31. päivään 2005** mennessä osoitteella Opetushallitus, Ylitarkastaja Maija-Liisa Ojala, PL 380, 00531 Helsinki.

Ylijohtaja

Aslak Lindström

Opetusneuvos

Jorma Kauppinen

LIITE

Kyselylomake

TIEDOKSI

Opetusministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Lääninhallitukset

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan
taiteen perusopetuksen järjestäjät

Suomen Kuntaliitto
PL 200
00101 HELSINKI

Suomen Konservatorioliitto ry
Ruoholahdentori 6
00180 HELSINKI

Suomen musiikkioppilaitosten liitto r.y.
Vanha viertotie 10
00350 HELSINKI

Suomen Tanssioppilaitosten Liitto STOPP ry
Aleksanterin teatteri
Bulevardi 23 - 27, 00180 HELSINKI

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry
Kalevankatu 61
00180 Helsinki

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry
Kalevankatu 40 A 48
00180 Helsinki

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ry
Pappilantie 2
02760 ESPOO

OPETUSHALLITUS

Opetushallituksen kysely 13/2005
**OPETUSTUNTIKOHTAISEN VALTIONOSUUDEN PIIRIIN
 KUULUVAN TAITEEN PERUSOPETUKSEN
 OPPILAITOSVERKOSTOA KOSKEVA SELVITYS**

Opetushallitus
 Ylitarkastaja Maija-Liisa Ojala
 PL 380
 00531 Helsinki

Lomake on oppilaitoskohtainen ja se täytetään opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvista taiteen perusopetusta antavista oppilaitoksista. Sivutoimipaikoista ei täytetä erillistä lomaketta, vaan tiedot annetaan pääoppilaitoksen lomakkeella.

Tiedot koskevat lukuvuotta 2004 - 2005 ja ne annetaan 20.9.2004 tilanteen mukaisina, jollei kysymyksessä toisin mainita.

Yleistä oppimäärä koskeviin kohtiin täytetään tässä kyselyssä tiedot opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvasta taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (hyväksytty Opetushallituksessa 19.5.1993) mukaisesta opetuksesta.

Lomake palautetaan osoitekentässä annetulla osoitteella **31.5.2005** mennessä.

A. PERUSTIEDOT

1. Oppilaitoksen nimi	
2. Oppilaitoksen ylläpitäjä ☐ Kunta ☐ Kuntayhtymä ☐ Yksityinen	3. Oppilaitoksen opetuskieli ☐ Suomi ☐ Ruotsi ☐ Suomi ja ruotsi
4. Oppilaitoksen perustamisvuosi	5. Vuosi, jolloin oppilaitos on tullut lakisääteisen valtionosuuden piiriin
6. Oppilaitoksessa opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvat taiteenalat koulutuksen järjestämisluvan mukaisesti ☐ Musiikki ☐ Arkkitehtuuri ☐ Käsityö ☐ Teatteri-ilmaisu ☐ Tanssi ☐ Kuvataide	
Antaako oppilaitos opetusta muilla taiteenaloilla kuin opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvilla taiteenaloillaan ☐ Ei ☐ Kyllä, millä? _____	

B. OPPILAAT (Jatkoa)

9. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaat (edellä kohta 8a) kotikunnan mukaan 20.9.2004
Tiedot ilmoitetaan annetulla jaottelulla.

Oppilaan kotikunta	Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä
	Oppilaita	Oppilaita
Oppilaitoksen sijaintikunta		
Sivutoimipaikkojen sijaintikunnat		
Muut sopimuskunnat		
Muut kunnat		
Yhteensä oppilasmäärä (sama kuin kohdassa 8a)		

10. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaiden (ei maksullisen palvelutoiminnan opetusta) määrä taiteenaloittain, **laaja oppimäärä**

Taiteenala	Laaja oppimäärä							
	Varhaisiän kasvatus		Perusopinnot/musiikin perustaso ja syventävät opinnot/musiikkiopistotaso				Kaikkiaan	
	Oppilaita yht.	Tyttöjä	Oppilaita yht.	Tyttöjä	Josta aikuisten opetus		Oppilaita yht.	Tyttöjä
Oppilaita yht.					Tyttöjä			
Arkkitehtuuri								
Kuvataide								
Käsityö								
Musiikki								
Tanssi								
Teatteritaide								

11. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen **laajan** oppimäärän oppilaiden (edellä kohta 10) ikärakenne 20.9.2004 taiteenaloittain

Taiteenala	Oppilaat ikäryhmittäin				
	Alle 7 vuotta	7 - 15 vuotta	16 - 18 vuotta	Vähintään 19 vuotta	Yhteensä
Arkkitehtuuri					
Kuvataide					
Käsityö					
Musiikki					
Tanssi					
Teatteritaide					

B. OPPILAAT (Jatkoa)

12. Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen oppilaiden (ei maksullisen palvelutoiminnan opetusta) määrä taiteenaloittain, **yleinen oppimäärä**

Taiteenala	Yleinen oppimäärä							
	Valmentavat opinnot		Perusopinnot/musiikin perustaso ja syventävät opinnot/musiikkiopistotaso				Kaikkiaan	
	Oppilaita yht.	Tyttöjä	Oppilaita yht.	Tyttöjä	Josta aikuisten opetus		Oppilaita yht.	Tyttöjä
Oppilaita yht.					Tyttöjä			
Arkkitehtuuri								
Kuvataide								
Käsityö								
Musiikki								
Tanssi								
Teatteri-ilmaisu								

13. Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän oppilaiden (edellä kohta 12) ikärakenne 20.9.2004 taiteenaloittain

Taiteenala	Oppilaat ikäryhmittäin				
	Alle 7 vuotta	7 - 15 vuotta	16 - 18 vuotta	Vähintään 19 vuotta	Yhteensä
Arkkitehtuuri					
Kuvataide					
Käsityö					
Musiikki					
Tanssi					
Teatteri-ilmaisu					

D. OPETTAJAT

16. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen opetuksen opetushenkilöstön määrä ja muodollinen kelpoisuus 20.9.2004 ilmoitetaan oppilaitoksen rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajien virkojen/toimien sekä tuntiopettajan tehtävien määrä sekä niiden hoitajien muodollinen kelpoisuus (asetus 986/1998) hoitamaansa tehtävään. Täyttämättä olevia virkoja/toimia/tehtäviä ei ilmoiteta. Selvitykseen otetaan mukaan varsinaiset viran/toimen/tehtävän hoitajat (myös virkavapaalla olevat), mutta ei sijaisia. Tuntiopettajat merkitään pää- ja sivutoimiksiksi kokonaistyömääränsä mukaan ja heidät ilmoitetaan vain pääoppilaitoksessaan.

Viran/toimen/tehtävän tyyppi	Henkilöstön määrä	
	Yhteensä	Ei muodollista kelpoisuutta
Rehtori		
Apulaisrehtori		
Opettajan virat/toimet		
Muut opetusvirat/-toimet, mitkä?		
Yhteensä virat/toimet		
Päätoimiset tuntiopettajat		
Sivutoimiset tuntiopettajat		
Lyhytaikaisten vierailevien opettajien lukumäärä lukuvuonna 2004 - 2005		

17. Muodollisesti kelpoisten opettajien ikärakenne
Ilmoitetaan edellä taulukoidusta henkilökunnasta lyhytaikaisia vierailevia opettajia lukuun ottamatta ikärakenne niistä, joilla on muodollinen kelpoisuus (asetus 986/1998) hoitamaansa tehtävään.

Syntymävuosi	Muodollisesti kelpoiset viran-/toimenhoitajat	Muodollisesti kelpoiset tuntiopettajat
1945 tai aikaisemmin		
1945 - 1950		
1951 - 1955		
1956 - 1960		
1961 - 1965		
1966 - 1970		
1971 - 1975		
1976 tai myöhemmin		
Yhteensä		

E. OPETUS JA OPINNOT

18. Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä ilmoitettuna 45 minuutin tunteina lukuvuonna 2004 - 2005 lukuun ottamatta maksullista palvelutoimintaa

Opetustuntimäärää ei ilmoiteta vuosiviikkotunteina.

Opetustunteihin ei ilmoiteta opettajien muun työn tuntimäärää (esimerkiksi pääsykokeiden ja kurssitukintojen järjestäminen ja tutkintolautakuntatyö). Opetustuntimäärän sisällytetään myös varhaisiän kasvatuksen tuntimäärä.

Taiteenala	Tuntimäärä (45 minuutin tunteina)	
	Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä
Arkkitehtuuri		
Kuvataide		
Käsityö		
Musiikki		
Tanssi		
Teatteritaide/ Teatteri-ilmaisu		

19. Opetuksen yksilöllistäminen

Onko **laajan** oppimäärän opetuksessa oppilas/oppilaita, jonka/joiden osalta oppimäärää ja opetusta on vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavan syyn vuoksi yksilöllistetty?

Kyllä

Ei

20. Päättötodistusten määrä lukuvuonna 2004 - 2005
Arvionne **laajan** oppimäärän mukaisen opiskelun päättötodistusten määrästä oppilaitoksessanne lukuvuonna 2004 - 2005

Taiteenala	Laaja oppimäärä	
	Perusopinnot/ musiikin perustaso	Syventävät opinnot/musiikki- opistotaso
Arkkitehtuuri		
Kuvataide		
Käsityö		
Musiikki		
Tanssi		
Teatteritaide		

21. Opiskeleeko oppilaitoksessanne lukuvuonna 2004 - 2005 oppilaita, jotka ovat jo saaneet syventävien opintojen/ musiikkiopistotason päättötodistuksen?

Ei

Kyllä _____ oppilasta.

22. **Laajan** oppimäärän opintonsa keskeyttäneiden määrä lukuvuonna 2003 - 2004 (oppilas on aloittanut opintonsa, mutta ei ole saanut kyseistä päättötodistusta keskeytettyään opintonsa oppilaitoksessa)

Opiskeluaste	Pojat	Tytöt	Yhteensä
Perusopinnot/musiikin perustaso			
Syventävät opinnot/musiikkiopistotaso			

E. OPETUS JA OPINNOT (Jatkoa)

23. Mitkä ovat mielestänne kaksi yleisintä syytä **laajan** oppimäärän opintojen lopettamiseen ennen päättötodistuksen saamista?

Perusopinnot/musiikin perustaso

1. _____

2. _____

Syventävät opinnot/musiikkiopistotaso

1. _____

2. _____

F. OPPILASMAKSUT

24. Lukukausimaksun suuruus **laajan** oppimäärän opetuksessa

Lukukausimaksun suuruus ilmoitetaan kevätlukukaudelta 2005. Jos lukukausimaksu vaihtelee, niin maksusta ilmoitetaan vaihteluväli (minimi - maksimi) sekä vaihtelun perusteet.

Taiteenala	Lukukausimaksu keväällä 2005 laajan oppimäärän opetuksessa			Lukukausimaksun suuruuden vaihtelun perusteet
	Varhaisiän kasvatus	Perusopinnot/musiikin perustaso	Syv.opinnot/musiikkiopistotaso	
Arkkitehtuuri				
Kuvataide				
Käsityö				
Musiikki				
Tanssi				
Teatteritaide				

25. Onko oppilaitoksessa **laajan** oppimäärän opetuksessa vapaaoppilaspaikkoja?

Kyllä, _____ % oppilaspaikoista Ei

26. Oppilaitoksen **yleisen** oppimäärän opetuksen lukukausimaksu kevätlukukaudella 2005

Mini- mi	€	Mak- simi	€
-------------	---	--------------	---

27. Onko oppilaitoksessa **yleisen** oppimäärän opetuksessa vapaaoppilaspaikkoja?

Kyllä, _____ % oppilaspaikoista Ei

G. OPPILAITOKSEN ITSEARVIOINTI

28. Miten oppilaitos toteuttaa itsearviointia (lyhyt tiivis kuvaus) ?

H. TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

29. Mainitkaa 1 - 3 tärkeintä taiteen perusopetuksen kehittämiskohdetta lähivuosina (Esimerkiksi jokin taiteen perusopetuksen lainsäädäntöön liittyvä kehittämistarve).

I. LISÄTIETOJA

30. Lisätietoja, kommentteja ym.

J. VASTAAJA

31. Aika ja paikka	32. Vastaajan nimi, nimikirjoituksen selvennys ja virkanimike
33. Vastaajan puhelinnumero suuntanumeroineen	34. Vastaajan sähköpostiosoite

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin lukuvuonna 2004 - 2005 kuuluneet taiteen perusopetuksen oppilaitokset

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluva taiteenala Oppilaitoksen nimi	Oppilaitoksen sijaintikunta
Musiikki, tanssi	
Alajärven musiikkiopisto	Alajärvi
Ala-Keiteleen musiikkiopisto	Äänekoski
Brages musikinstitut	Helsinki
Espoon musiikkiopisto	Espoo
Et-Pohjanmaan musiikkiopisto	Seinäjoki
Heinolan musiikkiopisto	Heinola
Helsingin konservatorio	Helsinki
Huittisten musiikkiopisto	Huittinen
Hyvinkään musiikkiopisto	Hyvinkää
Härmänmaan musiikkiopisto	Alahärmä
Imatran seudun musiikki-instituutti	Imatra
Itä-Helsingin musiikkiopisto	Helsinki
Jakobstadsnejdens musikinstitut	Pietarsaari
Joensuun konservatorio	Joensuu
Jokilaaksojen musiikkiopisto	Nivala
Jämsänjokilaakson musiikkiopisto	Jämsä
Kainuun musiikkiopisto	Kajaani
Kankaanpään musiikkiopisto	Kankaanpää
Kauniaisten musiikkiopisto	Kauniainen
Keravan musiikkiopisto	Kerava
Keski-Helsingin musiikkiopisto	Helsinki
Keski-Karjalan musiikkiopisto	Tohmajärvi
Keski-Pohjanmaan konservatorio	Kokkola
Keski-Savon musiikkiopisto	Varkaus
Keskisen Uudenmaan musiikkiopisto	Järvenpää
Kirkkonummen musiikkiopisto	Kirkkonummi
Koillis-Lapin musiikkiopisto	Kemijärvi
Korsholms musikinstitut	Mustasaari
Kotkan seudun musiikkiopisto	Kotka
Kuhmon musiikkiopisto	Kuhmo
Kuopion konservatorio	Kuopio
Kuopion musiikin ystävien musiikkiopisto	Kuopio
Kuula-opisto - Kuula-institutet	Vaasa
Kuusamon musiikkiopisto	Kuusamo
Käpylän musiikkiopisto	Helsinki
Lahden konservatorio	Lahti
Lahden musiikkiopisto	Lahti
Lapin musiikkiopisto	Rovaniemi

Opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluva taiteenala Oppilaitoksen nimi	Oppilaitoksen sijaintikunta
Lappeenrannan musiikkiopisto	Lappeenranta
Lapuan musiikkiopisto	Lapua
Lauttasaaren musiikkiopisto	Helsinki
Liminganseudun musiikkiopisto	Liminka
Loimaan seudun musiikkiopisto	Loimaa
Lounais-Hämeen musiikkiopisto	Forssa
Luoteis-Helsingin musiikkiopisto	Helsinki
Länsi-Helsingin musiikkiopisto	Helsinki
Länsi-Karjalan musiikkiopisto	Liperi
Länsi-Pirkanmaan musiikkiopisto	Ylöjärvi
Länsi-Pohjan musiikkiopisto	Kemi
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto	Lohja
Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto	Keuruu
Mikkelin musiikkiopisto	Mikkeli
Musiikkiopisto Juvenalia	Espoo
Musikinstitut Arkipelag	Parainen
Musikinstitutet Kungsvägen	Kauniainen
Musikinstitutet Legato	Närpiö
Musikinstitutet Raseborg	Tammisaari
Naantalin musiikkiopisto	Naantali
Nurmijärven musiikkiopisto	Nurmijärvi
Oulun konservatorio	Oulu
Pakilan musiikkiopisto	Helsinki
Palmgren konservatorio	Pori
Panula -opisto	Kauhajoki
Pielisen-Karjalan musiikkiopisto	Liekka
Pirkanmaan musiikkiopisto	Tampere
Pohjoisen Keski-Suomen musiikkiopisto	Saarijärvi
Pohjois-Helsingin musiikkiopisto	Helsinki
Pohjois-Kymen musiikkiopisto	Kouvola
Pop&Jazz konservatorio	Helsinki
Porvoonseudun musiikkiopisto	Porvoo
Raahen musiikkiopisto	Raahe
Rauman musiikkiopisto	Rauma
Riihimäen musiikkiopisto	Riihimäki
Salon musiikkiopisto	Salo
Savonlinnan musiikkiopisto	Savonlinna
Sibelius-opisto	Hämeenlinna
Suomalainen konservatorio	Jyväskylä
Tampereen konservatorio	Tampere
Turun konservatorio	Turku
Turun seudun musiikkiopisto	Turku
Vakka-Suomen musiikkiopisto	Laitila
Valkeakosken musiikkiopisto	Valkeakoski
Vantaan musiikkiopisto	Vantaa
Viitasaaren alueen musiikkiopisto	Viitasaari
Ylivieskan seudun musiikkiopisto	Ylivieska
Ylä-Pirkanmaan musiikkiopisto	Virrat
Ylä-Satakunnan musiikkiopisto	Hämeenkyrö
Ylä-Savon musiikkiopisto	Iisalmi

Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluva taiteenala Oppilaitoksen nimi	Oppilaitoksen sijaintikunta
Tanssi	
Lahden Tanssiopisto	Lahti
Nurmijärven Tanssiopisto	Nurmijärvi
Pyhäsalmen Seudun Tanssiopisto	Pyhäjärvi
Suomen Kansallisoopperan Balettioppilaitos	Helsinki
Tanssiopisto Sonja Tammela	Lappeenranta
Vantaan Tanssiopisto	Vantaa
Kuvataide	
Kuvataide, arkkitehtuuri	
Kuvataide, teatteri-ilmaisu/teatteritaide	
Espoon kuvataidekoulu	Espoo
Helsingin kuvataidekoulu	Helsinki
Hämeenlinnan lasten ja nuorten kuvataidekoulu	Hämeenlinna
Jyväskylän kaupungin kuvataidekoulu	Jyväskylä
Lasten ja nuorten kuvataidek.	Rovaniemi
Lohjanseudun kuvataidekoulu	Lohja
Lappeenrannan lasten ja nuorten kuvataidekoulu	Lappeenranta
Oulun taidekoulu	Oulu
Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu	Helsinki
Porin lasten ja nuorten kuvataidekoulu	Pori
Porvoon lasten ja nuorten taidekoulu	Porvoo
Taide- ja muotoilukoulu Taika	Lahti
Valkeakosken kuvataidekoulu	Valkeakoski
Vantaan kuvataidekoulu	Vantaa
Käsityö	
Jyväskylän käsityökoulu	Jyväskylä
Näpsä käsityökoulu	Tampere
Teatteri-ilmaisu/teatteritaide	
Espoon esittävän taiteen koulu	Espoo